Ազգ

Azg armenian daily

17 ՅՈՒՆԻՍ 1997 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ #111 (1365)

ԱՄՆ-ը 30 միլիոն դոլարի գազ է տրամադրում Հայաստանին

1997 թվականի հունիսի 14-ին Հայաստան է հասել 1997 թ-ի օգնության ծրագրի շրջանակներում Մ. Նահանգների կողմից տրամադրված բնական գազի առաջին խմբաքանակը: Մ. Նահանգները գնել եւ Հայաստան է առաքելու 323.729.000 խորանարդ մետր գազ: Այս ծրագրի շրջանակներում, որի ընդհանուր արժեքը 30 միլիոն դոլար է, օրական 3.000.000 խորանարդ մետր գազ կմտնի Հայաստան մոտավորապես 108 օրվա ընթացքում 1997 թ-ի հունիսի 14-ից սեպտեմբերի 29-ը: Մ. Նահանգների եւ Հայաստանի էներգետիկայի նախարարության համագործակցությամբ բերված գազը կազմում է 1997 թ.-ին Հայաստան ներմուծված ամբողջ գազի 30 տոկոսը: Այս ծրագիրը Մ. Նահանգների Հայաստանին տրամադրվելիք օգնության կարեւոր մի մասն է:

USIS

ԵՌԱՆԱԽԱԳԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Ինքնորոշման փոխարեն դրոշ-մրոշ եւ այլն

Բաքուն ողջունում է Ղարաբաղի համար անընդունելի առաջարկները

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ ԵԱՀԿ Մինսկի խորհրդաժողովի նոր առաջարկությունները հիմնված են Լիսաբոնի գագաթաժողովի սկզբունքների վրա եւ համապատասխանում են Ադրբեջանի ազգային շահերին: Ըստ զանգվածային լրատվության ադրբեջանական միջոցների հաղորդումների, այսպես է գնահատել Համաձայնագրի նախագիծը Ադրբեջանի պետխորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն:

Ինչպես հաջողվեց պարզել «Նոյյան տապան» գործակալությանը, Համաձայնագրի նախագիծը խոսք հաստատում է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը, Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակը սահմանելով որպես Ադրբեջանի Հանրապետության ինքնավար կազմավորում իր սահմանադրությամբ, զինանշանը, օրհներգն ու դրոշն ունենալու իրավունքով:

Համաձայնագրով նախատեսված է ազգային գվարդիա եւ զինվորական ոստիկանություն ունենալու Լեռնային Ղարաբաղի իրավունքը, որոնք Համաձայնագիրը կնքելուց հետո կրճատվում են «մինչեւ նվազագույն բավարարություն»: Ադրբեջանն այդ կետը որակում է որպես ղարաբաղյան զինված ուժերի պահպանման համաձայնություն, դա գնահատելով որպես մեծ զիջում իր կողմից: Ավելին, այդ «զիջումն» արվում է, ըստ նրանց հաղորդումների, ոչ միայն ադրբեջանական հինգ շրջանների, այլեւ Շուշիի եւ Լաչինի շրջանների ազատման դիմաց:

Մինչդեռ, ըստ փաստաթղթի, Համաձայնագիրը նախատեսում է Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության զինված ուժերի ներքաշում Լեռնային Ղարաբաղի 1988 թ. սահմանները: Այդ սահմանների շուրջ ԵԱՀԿ-ն ստեղծում է ինչ-որ բուֆերային գոտի, որի պարամետրերը ճշտված չեն: Լաչինի միջանցքը Ադրբեջանից ՎԱՐՁԱԿԱԼՈՒՄ է ԵԱՀԿ-ը, որը որոշում է նաեւ դրա սահմանները եւ ստանձնում է Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի միջեւ կապի համար պատասխանատվությունը: Ադրբեջանի իրավասությանն է հանձնվում Լաչինի շրջանը: Պայման է դրվում Գորիս-Ստեփանակերտ ճանապարհը պետք է շրջանցի Լաչին քաղաքը: Համաձայնագրի նախագծում նախատեսվում է նաեւ ադրբեջանցի փախստականների վերադարձը Լաչին, Շուշի եւ Լեռնային Ղարաբաղի այլ շրջաններ (ինչպես նաեւ նրան շրջակա գրավյալ տարածքներ), բայց ոչինչ չի ասվում հայ փախստականների վերադարձի մասին Ադրբեջանի քաղաքներն ու շրջաններ:

Տես # էջ 2

ԵՐԵՎԱՆ

Փոխզիջումային լուծումներ ներքաղաքական ճգնաժամի հաղթահարման ուղղությամբ

Անցյալ շաբաթ Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի հրաժարականով ծագած ներքաղաքական աննախադեպ եւ ըստ ամենայնի վտանգավոր ճգնաժամը շաբաթավերջին հաղթահարման նշաններ ցույց տվեց, երբ հանրապետության նախագահի նախաձեռնությամբ խորհրդակցական հանդիպումներ կայացան իր, Բ. Արարքցյանի, վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանի ու պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանի միջեւ: ԱԺ նախագահի մամլո ծառայությունից երեկ «Ազգ»-ին վստահեցրին, որ վերջին հանդիպման ընթացքում ձեռք է բերվել փոխպայմանավորվածություն, ըստ որի կառավարությունը համաձայնել է «Զինապարտության մասին» օրենքի քննարկումը հետաձգել մինչեւ առաջիկա աշուն, ԱԺ աշնանային նստաշրջան, մանավանդ որ խորհրդարանի կողմից ընդունված եւ Բ. Արարքցյանի հրաժարականի պատճառ դարձած այդ օրենքի նախագիծը ուժի մեջ էր մտնելու 1998 թ. ուստարվանից: Ինչ վերաբերում է ԱԺ խոսնակի հրաժարականի հետկոչմանը, դեռեւս խոսք չկա այդ մասին, սակայն խորհրդարանական դիտորդների կարծիքով՝ պրն Արարքցյանը կարիք չունի այդ քայլին դիմելու, քանի որ խորհրդարանն արդեն իր ջախջախիչ մեծամասնությամբ մերժել էր նրա հրաժարականը: Իր հերթին անդրադառնալով նույն հարցին՝ Արմենպրեսը երեկ տեղեկացրեց, որ «ճգնաժամը կարելի է համարել սպառված, համենայնդեպս՝ այս փուլում»: Գործակալությունը հաղորդեց նաեւ, որ պրն Արարքցյանը հունիսի 16-ին ներկայացել է աշխատանքի: Արմենպրեսը տեղեկացնում է նաեւ, որ առաջիկայում սպասվում է մամուլի ասուլիս, որի ընթացքում «կամփոփվեն ԱԺ 5-րդ նստաշրջանի արդյունքները»:

«Պետք է արմատապես փոխվի հասարակության վերաբերմունքը բանակի նկատմամբ»

Ասում է կրթության եւ գիտության նախարարը

ՍԻԼՎԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Զինապարտության օրենքի կառավարության եւ ԱԺ նախագահի նախագծերի քննարկումը Ազգային ժողովի հանդարտ առօրյայի ֆոնի վրա անսովոր բեռ էր եւ, նույնիսկ, որոշ գնահատականների համաձայն, խորհրդարանական ճգնաժամի պատճառ դարձավ: Այդ քննարկումներում շատերի համար անսպասելի էր կրթության նախարար Արտաշես Պետրոսյանի դիրքորոշումը, որը, թվում է, առաջին հերթին պետք է շահագրգռված լիներ իր համակարգը պաշտպանության նախարարության «ոտնձգություններից» պաշտպանելու խնդրով, սակայն պաշտպանեց բոլոր 18 տարեկաններին անխտիր զորակոչի ենթարկելու կառավարության տարբերակը: Մինչդեռ պարոն Պետրոսյանը առաջարկված փոփոխությունը ոչ միայն չի հակադրում կրթական բարեփոխումներին, այլեւ դիտարկում է վերջիններիս շրջանակում որպես կրթության եւ գիտության բնագավառը կարգի բերելու անհրաժեշտ օղակ:

– Այսօր եւ մոտակա երեք տարում, երբ մենք պատերազմի մեջ ենք եւ դեռ չկա խաղաղության պայմանագիր, պետք է որոշել, ո՞րն է առաջնահերթը պետության համար: Գտնում եմ, որ եթե գերատեսչության շահերը հակասում են պետության շահերին, պետք է նախապատվությունը տրվի երկրորդին: Եթե կարեւորում ենք ուժեղ բանակը, ապա գոնե առայժմ պետք է որոշ զիջումներ անենք կրթության ոլորտում, եւ ես ուզում եմ անդրադառնալ զինապարտության օրենքի որպես հիմք ընդունված նախագծի ոչ թե թվային, այլ բարոյահոգեբանական կողմին, որ, ըստ իս, ավելի կարեւոր է: Լինելով զորամասերում, հանդիպելով վերջիններիս ղեկավարների հետ, որ ներկայացնում էին միջին սպայական կազմը եւ աշխատում անմիջապես զինվորների հետ, հաճախ լսում էի. «Պարոն նախարար, ինչպե՞ս է, որ մեր զինվորների 100 տոկոսը բանվորների կամ գյուղացիների երեխաներ են, ինչո՞ւ որեւէ մտավորականի երեխա չի ծառայում բանակում»: Սա դառը ճշմարտություն է եւ խիստ բացասաբար է անդրադառնում բանակի բարոյահոգեբանական մթնոլորտի վրա: Ինչպե՞ս կարող է երիտասարդը նվիրված ծառայել հայրենիքին, երբ կողքին չի զգում հարեւանի ներկայությունը:

Տես # էջ 3

Վեց նոր եպիսկոպոսներ օծուեցին Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնում

Յունիսի 15-ին, Նորին Սրբութիւն Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսի բարեհաճ տնօրինութեամբ, Ս. Էջմիածին Մայր տաճարում եպիսկոպոսներ ձեռնադրուեցին եւ օծուեցին նորակազմ թեմերի թեմակալ առաջնորդներ՝ Մայր աթոռի միաբաններից՝ Տ. Եզնիկ Ծ. Վրդ. Պետրոսեանը (Յարաւային Ռուսաստանի թեմ), Տ. Սեպուհ Ծ. Վրդ. Չուլջեանը (Գուգարաց թեմ), Տ. Նաւասարդ Ծ. Վրդ. Կճոեանը (Արագածոտնի թեմ), Տ. Աբրահամ Ծ. Վրդ. Մկրտչեանը (Սիւնեաց թեմ), Տ. Նաթան Ծ. Վրդ. Յովհաննիսեանը (Ուկրաինայի թեմ) եւ Տ. Առաքել Ծ. Վրդ. Քարամեանը:

Նախորդ օրը՝ յունիսի 14-ին, երեկոյեան, ժամերգութեան ընթացքում, ընծայացուները հանդիսավոր կերպով ընթերցեցին եւ ստորագրեցին երդումնագրեր՝ ի հաւատարմութիւն իրենց եպիսկոպոսական ուխտին եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսութեան՝ Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնին:

Յաջորդ օրուայ՝ յունիսի 15-ի պատարագիչն էր Նորին Սրբութիւն Գարեգին Ա. Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, որի ձեռամբ Մայր տաճարի Աւագ խորանի վրայ տեղի ունեցաւ վերոյիշեալ

վարդապետների եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնը:

Վեհափառ հայրապետի կողքին էին աջընթերակայ Գերաշնորհ Տ. Գարեգին Արք. Ներսիսեանը (Արարատեան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ) եւ Տ. Աստղիկ Եպս. Արիստակէսեանը (Արմաւիրի թեմի առաջնորդ): Խաչափիլակի պաշտօնը կատարում էր Մայր տաճարի լուսարարապետ Տ. Յուսիկ Արք. Սանթուրեանը:

Տես # էջ 2

Վրաստանում ձերբակալվեց Ռոժե Թամրազը

ԹԲԻԼԻՍԻ, 16 ՅՈՒՆԻՍ, WSJ: Վրաց ոստիկանությունը ձերբակալեց կասպյան նավթը Հայաստանով Թուրքիա անցկացնելու ծրագրի քաջալերողներից եւ Մ. Նահանգների նախագահական ընտրություններում դեմոկրատական կուսակցությանը նյութապես օժանդակողներից Ռոժե Թամրազին: Վրացական ներքին գործերի նախարարությունից հայտնեցին, թե ամերիկյան քաղաքացուն ձերբակալել են Ինտերպոլի ցուցումով: Նախկին լիբանանյան քաղաքացի Ռոժե Թամրազը Լիբանանի կառավարության կողմից 1989 թ.-ից ի վեր հետապնդվում էր պետական մեծ գումարներ շորթելու ամբաստանությամբ:

Չորեքշաբթի առավոտյան ժամը 10-ին Էրբաքանը պաշտոնը կզիջի Չիլլերին

16 ՀՈՒՆԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Թուրքիայի վարչապետ Նեջմեթթին Էրբաքանն իր պաշտոնն արտգործնախարար Թանսու Չիլլերին է զիջելու չորեքշաբթի օրը: Նա իր հրաժարականը կներկայացնի նախագահ Սուլեյման Դեմիրելին առավոտյան ժամը 10-ին: Էրբաքանն աշխարհիկության կողմնակիցներին եւ մահմեդական իր կառավարությունը քննադատողներին ասաց, թե երկրում անցկացվելիք նոր ընտրությունների արդյունքում իր կուսակցությունը կհավաքի ավելի մեծ թվով ձայներ: Բանակը դեմ է Չիլլերի վարչապետ դառնալուն:

Թուրքիայի մաֆիայի հարձակումը

16 ՀՈՒՆԻՍ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Անհայտ անձինք այսօր հրթիռակոծեցին Ստամբուլի ոստիկանական գլխավոր կայանի 6-րդ հարկը, որը թմրամիջոցների առեւտրի դեմ պայքար ծավալող ոստիկանական ջոկատների հավաքատեղին է: Տուժածների մասին հաղորդագրություններ չկան, սակայն հեռուստատեսությամբ ցուցադրված դրվագներում երեւում էին շտապ օգնության շատ մեքենաներ, որոնք կուտակվել էին ոստիկանական այդ շենքի մոտ: Երեւացել են նաեւ հարձակումն իրականացնող 2 անձինք՝ շենքից փախչելու պահին:

Ամստերդամի ժողովը կարեւոր փուլ Եվրամիության պատմության մեջ

ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ, 16 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 16-ին Ամստերդամում բացվեց Եվրամիության բարձրագույն մարմնի՝ Եվրախորհրդի նստաշրջանը: Նիդեռլանդների մայրաքաղաք են ժամանել Եվրամիության 15 պետությունների եւ կառավարությունների ղեկավարները: Ամստերդամի գագաթաժողովը Եվրամիության պատմության կարեւոր փուլը կդառնա: Ինչպես հաղորդել է ՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, ընդունվում է Միության մասին նոր պայմանագիրը, կարելի է անել նրա «սահմանադրությունը», «խաղի կանոնների» օրենսգիրքը

Ս. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Վեց նոր եպիսկոպոսներ օծուեցին ...

Սկիզբը էջ 1

Արարողութեան սկզբում Վեհափառ հայրապետը Տէրունական աղօթքով եւ Հրաշափառով մօտեցաւ սրբութիւն սրբոց Իջման սուրբ սեղանին, ուր տեղի ունեցաւ պատարագի մուտքի արարողութիւնը: Ապա թափորով առաջնորդուեց դէպի Ս. Ստեփանոսի խորանը, ուր տեղի ունեցաւ ընծայացու եպիսկոպոսների հաւատքի ուղղափառութեան քննութիւնը:

Եկեղեցական նուիրապետական աստիճանների ներկայացուցիչները՝ դպիրներ, սարկաւագներ, քահանաներ, ինչպէս նաեւ ժողովրդի ունեւոր եւ աղքատ դասակարգերը ներկայացնող երկուական աշխարհականներ մօտեցան Վեհափառ հայրապետին եւ բերեցին իրենց վկայութիւնը ձեռնադրուելիք եպիսկոպոսների մասին:

Այնուհետեւ Նորին Սրբութեանց ծնկաչոք մօտեցան վեց ընծայացուները: Նորին Սրբութիւնը հաստատեց ընծայացուների վկայագրերը տրուած հենց թեմերի թեմական իշխանութիւնների կողմից, կատարեց հաւատքի քննութիւն: Յանձնառութեան պահին ընծայացուները ուխտեցին հետեւել Տիրոջ պատգամներին եւ հնազանդուել Հայ առաքելական եկեղեցու աւանդներին եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հրահանգներին: Այստեղ ընծայացուներին տրուեցին եմիփորոններ:

Ապա պատարագը շարունակուեց Մայր տաճարի Աւագ խորանի վրայ: Ընծայացուները մօտեցան Աւագ խորանի աստիճաններին, ծնկաչոք վեր բարձրացան եւ դառնալով դէպի հաւաքուած ժողովուրդը, վեր բարձրացրեցին ձեռքերն ի նշան աշխարհիկ կեանքից հրաժարման եւ հոգեւոր կեանքին նուիրման:

Նորին Սրբութիւնը, ընթերցելով հատուածներ ձեռնադրութեան Մաշտոցից, Հօր Որդու եւ Սուրբ հոգու անունով նրանց վարդապետութիւնից կոչեց եպիսկոպոսութեան: Ապա Վեհափառ հայրապետն օծեց ընծայացուների ճակատները եւ աջ ձեռքերի բոլոր մատները սրբալոյս ու անմահ միւռոնով եւ նրանց յանձնեց եպիսկոպոսական կարգը խորհրդանշող գաւազաններ եւ մատանիներ:

Ձեռնադրութիւնից յետոյ Վեհափառ հայրապետը քարոզեց եւ եպիսկոպոսական աստիճանը արժեւորելու յորդոր ուղղեց նորընծայ եպիսկոպոսներին:

Նորին Սրբութիւնն իր գոհունակութիւնը յայտնելով նոր տեղի ունեցած ձեռնադրութեան առիթով, հայրական խանդաղատանքով օրհնեց նոր ձեռնադրուածներին եւ պատգամեց նրանց ապրել եւ գործել որպէս Հայ առաքելական եկեղեցու արժանի սպասաւորներ, նուիրուածութեամբ եւ սրբութեամբ լծուել Քրիստոսի Աւետարանի ծառայութեանը: Նորին Սրբութիւնը ողջունեց նորընծաների ընդառաջումը մեր եկեղեցու հոգեւոր ծառայութեան. «Հրճւում է սիրտս, երբ ամէն անգամ տեսնում եմ ձեզ նման նուիրեալների ձեռնադրութիւնը, եւ փառք եմ տալիս Աստծուն, որ Մայր աթոռի միաբանութիւնը վերածաղկում է նոր ուժերի ինքնաընծայման այս գեղեցիկ շարժումով»:

Արարողութեանը ներկայ էին Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահի խորհրդական Վահագն Խաչատրեանը, Հայաստանի Հանրապետութիւնում Ռուսաստանի Դաշնութեան դեսպան Անդրէյ Ուրնովը եւ Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Բոժկոն, պաշտօնական այլ անձինք, Գերագոյն հոգեւոր խորհրդի անդամներ, Հայ առաքելական եկեղեցու Հայաստանի թեմերի հոգեւոր առաջնորդները, Մայր աթոռի միաբանները, հաւաքուած հայ ժողովուրդը հոծ բազմութեամբ:

Եկեղեցական արարողութիւններից յետոյ վեհարանի դահլիճում տրուեց մեծ ընդունելութիւն ի պատիւ նորընծայ եպիսկոպոսների: Այստեղ Յուսիկ արք. Սանթուրեանը յուզիչ մի խօսքով ներկայացրեց նրանց Վեհափառ հայրապետին: Վեհափառ հայրապետը իւրաքանչիւր նորաօծ եպիսկոպոսի կրծքին անցկացրեց եպիսկոպոսական աստիճանի արտաքին խորհրդանիշը՝ եպիսկոպոսական պանակէ:

Մեծ եւ հրճուալից օր՝ Մայր աթոռի եւ Հայ եկեղեցու պատմութեան մէջ:

ՄԱՄԼՈՅ ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԵՎՏՈՒՐ

Գառնիկ Նանագուլյանը խիստ պահանջներ է ներկայացնում համակարգի աշխատակիցներին

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 14-ին կայացավ նորաստեղծ արդյունաբերության և առևտրի նախարարության ղեկավար Գառնիկ Նանագուլյանի առաջին մամուլի ասուլիսը:

Ըստ նրա, արդեն մեկ տարի առաջ պարզ էր, որ երկրի տնտեսությունը ո-

շարունակվում էին մինչև ուշ երեկո:

Կառավարության ներկայիս կառուցվածքային փոփոխությունները այդ վիճակը շտկելու առաջին փորձն են, կարծում է Գ. Նանագուլյանը: Գոյություն ունի երկու ուղի, որոնք կառավարում է կառավարու-

րում և թե դրսում, ինչպես նաև խրախուսել դեպի Հայաստան օտարերկրյա բիզնեսի մուտքը:

Այս նախարարությունը լինելու է բիզնեսի ընկերը, բայց դրան զուգահեռ սպառողների իրավունքներ պաշտպանողը, ասաց նախարարը:

Նորաստեղծ նախարարության

մինչ այդ առևտրի, սպասարկումների և զբոսաշրջության նախարարության արտաքին առևտրի վարչության պետն էր: Նա զբաղվելու է արտաքին տնտեսական քաղաքականության հարցերով:

Արդյունաբերության քաղաքականության գծով փոխնախարար դե

ռակական և կառուցվածքային փոփոխություններ է կրել: Տնտեսական նախարարություններն իրենց քանակով շատ էին, և աշխատանքներն էլ մի կողմից չափազանց կենտրոնացված էին, մյուս կողմից՝ չափազանց բաժանված: Օրինակ՝ առևտրի, սպասարկումների և զբոսաշրջության նախարարությունը, ըստ նախարարի, որևէ կերպ ներգրավված չէր առևտրի քաղաքականության մշակման գործում, և զբաղվում էր ընթացիկ խնդիրներով: Իսկ այդ ոլորտին վերաբերող հայեցակարգային խնդիրները պետք է լուծվեին էկոնոմիկայի նախարարությունում: Չթերագնահատելով վերջինիս լավ աշխատանքը, այնուամենայնիվ նախարարն այն կարծիքը հայտնեց, որ այն, ըստ էության, նախկին պետպլանի նման մի կառույց էր: Բացի այդ ստացվել էր այնպես, որ մակրոտնտեսական հարցերով կառավարության ներսում զբաղվում էին երկու՝ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարությունները, ինչն ընդունված չէ նորմալ երկրներում:

Տնտեսական նախարարությունների առատությունը բերել էր նրան, որ նրանց շփումները տարբեր հարցերի շուրջ բավականին շատ էին և այդ հարաբերությունները հնարավոր չէր կանոնակարգել: Նախարարի որակմամբ, այդ «տարօրինակությունների» պատճառով որոշ դեպքերում չվերլուծված, չհամաձայնեցված հարցեր էին բարձրացվում կառավարության նիստերում և արդյունքում կառավարության նիստերը վերածվում էին սեմինարների, որոնք

բյունը դա մակրոտնտեսությունն է և միկրոտնտեսությունը: Այս փոփոխությունների արդյունքում ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարությունը զբաղվելու է մակրոտնտեսական հարցերով և բյուջեով: Իսկ արդյունաբերության և առևտրի նախարարությունը կզբաղվի միկրոտնտեսական ոլորտով: Երեք նախարարությունների այս միաձուլումը, ըստ Գ. Նանագուլյանի, չի նշանակում երկրորդային նախարարությունների միացում: Նորաստեղծ արդյունաբերության և առևտրի նախարարության հիմնական նպատակը այդ գերատեսչության ղեկավարը ձևակերպեց այսպես՝ ստեղծել հանրապետությունում այնպիսի տնտեսական մթնոլորտ, որը հնարավորություն կտա Հայաստանի բիզնեսին լավագույն ձևով մրցակցել թե երկ-

աշխատակիցների մասնագիտական ունակությունների նկատմամբ բավական խիստ պահանջներ են ներկայացվելու, հայտնեց Գառնիկ Նանագուլյանը: Նախկինում գործող երեք՝ արդյունաբերության, էկոնոմիկայի և առևտրի, սպասարկումների ու զբոսաշրջության նախարարություններում աշխատում էր մոտ 700 մարդ: Այդ նախարարությունների միաձուլման արդյունքում ստեղծված արդյունաբերության և առևտրի նախարարության աշխատակիցների թիվը կլինի 200-ին մոտ:

Ըստ Գ. Նանագուլյանի նախարարության մասնագետները պետք է ունենան առնվազն տնտեսական գիտությունների մագիստրոսի կոչում, բացի ռուսերենից պետք է իմանան առնվազն ևս մեկ օտար լեզու, պետք է տիրապետեն համակարգչային ծրագրերին, բանակցություններ վարելու ունակություններին: Նախարարի համոզմամբ, սա լուրջ ինտելեկտուալ նախարարություն պետք է լինի:

Արդյունաբերության և առևտրի նախարարը կունենա հատուկ ոլորտներով զբաղվող յոթ տեղակալ: Այսպես՝ վարչապետի որոշմամբ նախարարի առաջին տեղակալ է նշանակվել Կարեն Ճշմարիտյանը, որը

նաև չի նշանակվել, իսկ արդյունաբերական տեխնոլոգիաների և գիտատեխնիկական հարցերով կզբաղվի Յուրի Գասպարյանը, որը մինչ այդ արդյունաբերության նախարարության գիտատեխնիկական վարչության պետն էր:

Ներքին շուկայի կարգավորման գծով փոխնախարար է նշանակվել Շիրազ Կիրակոսյանը, որը մինչ այդ էկոնոմիկայի նախարարի տեղակալն էր և ըստ էության շարունակելու է իր աշխատանքը: Նախարարի մյուս տեղակալը Գագիկ Եղիազարյանը կզբաղվի ներդրումների և արտահանման խթանման հարցերով: Նա մինչ այդ սեփականաշնորհման և օտարերկրյա ներդրումների նախարարի տեղակալն էր:

Նախարարության կառուցվածքում հատուկ առանձնացվել է երկրի տարածքային տնտեսական զարգացման բլոկը, որը պետք է խթանի բիզնեսի զարգացումը տեղերում: Այդ հարցերի գծով նախարարի տեղակալ է նշանակված Արմեն Պետրոսյանը, որը մինչ այդ եղել է առևտրի, սպասարկումների և զբոսաշրջության նախարարի խորհրդականը: Նախարարի ևս մեկ տեղակալ Արա Պետրոսյանը կզբաղվի զբոսաշրջության խնդիրներով: Ըստ Գ. Նանագուլյանի, նա կարևորում է այդ ուղղությամբ առևտրի, սպասարկումների և զբոսաշրջության նախարարությունում տարվող աշխատանքը, բայց զբոսաշրջության հարցերով զբաղվող կառույցի տեղը պետք է որոշվի հետագայում:

Ինքնորոշման փոխարեն դրոշ-մրոշ եւ այլն

Սկիզբը էջ 1

Փաստաթղթում Լեռնային Ղարաբաղը հայտարարվում է ազատ տնտեսական գոտի ցանկացած արժույթի գործառնության իրավունքով, ճանաչվում որպես բազմէթնիկական կազմավորում, որի բյուջեն պետք է ձեւավորվի սոսկ սեփական ռեսուրսների միջոցով:

Այսպիսով, Համաձայնագրի նախագծում արտացոլված չէ հակամարտության կարգավորման երեք հիմնարար սկզբունքներից եւ ոչ մեկը, որ առաջ է քաշում ղարաբաղյան կողմը ամբողջ բանակցային գործընթացում

- մերժվում է Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի փոխհարաբերությունների հորիզոնականության սկզբունքը,
- Լաչինի միջանցքն օգտագործելու առաջարկվող եղանակը չի լուծում Լեռնային Ղարաբաղի անկլավայնության խնդիրը,
- զորքերը հանելու եւ ԵԱՀԿ ուժերով «բուֆերային գոտու» ստեղծման վերաբերյալ առաջարկներում ոտնահարված է Լեռնային Ղարաբաղի իրավունքը ինքնուրույն որոշելու իր անվտանգության սահմանները ու աստիճանը:

Ինչ վերաբերում է Լեռնային Ղարաբաղի «բազմէթնիկականությանը», ինչպես նշվում է փաստաթղթում, ապա դա փաստորեն նշանակում է վերացնել հենց հայկական պետական կազմավորումը, զրկել հավասարեցնելով Արցախի բնիկ հայ ժողովրդի ազգային պայքարի հիմնական իմաստը՝ պայքար ոչ թե պարզապես անկախության համար, այլ հանուն իր հողի վրա ապրելու իրավունքի, սեփական լեզվի ու մշակույթի պահպանման: Սրա մեջ Ղարաբաղի տարածքում հայ ազգի «տիտղոսայնության» վերացման վտանգ կա, ինչի հետեւանքը կարող է լինել հայ բնակչության դուրսմղումը եւ ազգային պայքարի նոր փուլը:

Եվ այսպես, փաստաթղթին համապատասխան Լեռնային Ղարաբաղը պարտավոր կլինի ազատել իր վերահսկած բոլոր հողերը, որ ԼՂԻՄ սահմանի մեջ չեն մտնում, կազմացրել բանակը, որն այսօր ԼՂ ժողովրդի անվտանգության միակ գրավականն է, մնալ անկլավային վիճակում արմատական հայ բնակչության բնաջնջման վտանգով: «[illegible]» դիմաց Ղարաբաղին տրվում է ընդամենը սահմանադրության, զինանշան, օրհներգ, դրոշ եւ ազգային գվարդիա ունենալու իրավունք:

Լրիվ պարզ չէ նաեւ նշանակո՞ւմ է արդյոք «սեփական ռեսուրսների վրա հիմնված բյուջեն» ԼՂ տնտեսության մեջ ներդրումներ կատարելու հնարավորությունների բացառում, եւ ինչպես է նման համաձայնագրում գործելու ազատ տնտեսական գոտու ինստիտուտը:

Համաձայնագրի նախագծում որեւէ հիշատակում չկա նաեւ ժողովուրդների ինքնորոշման իրավունքի սկզբունքի մասին եւ նույնիսկ մարդու իրավունքների մասին, ինչը ոչ մի կերպ չի համապատասխանում ԵԱՀԿ առաքելության բնույթին:

Ադրբեջանի պետխորհրդականի վերոհիշյալ հայտարարության մեջ երկյուղ է արտահայտվում, որ Համաձայնագրի սույն նախագիծն ընդունելու գործում խնդիրներ կարող են ծագել միայն հայկական կողմից: Իրոք դժվար է ենթադրել, որ Լեռնային Ղարաբաղի իշխանությունները կհամաձայնեն ստորագրել նման նախագիծ, որ չկա անգամ բոլորի կողմից ընդունված հայտարարություն Լեռնային Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի միջեւ պատերազմի դադարեցման մասին, եւ սոսկ առաջարկվում է անորոշ ժամանակով երկարաձգել հրադադարի պայմանավորվածությունը:

Ավարտական վկայականներն՝ անվճար

Կրթության եւ գիտության նախարարության լրատվական ծառայությունից հայտնեցին, որ հանրակրթական դպրոցների տարեվերջյան եւ պետական ավարտական քննություններն ավարտվեցին՝ 1996-97 ուստարում տալով 36385 շրջանավարտ: Միջնակարգ կրթության վկայականները, որ նախարարությունն առաքում է մարզպետարանների կրթության բաժիններին, մինչեւ հունիսի 24-ը անվճար կհանձնվեն շրջանավարտներին: Նախարարությունը զգուշացնում է, որ վկայականների ձեռքբերման պատրվակով գումարներ հավաքելն արգելվում է:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Տեղական

Սկիզբը էջ 1

– Իսկ բարձրագույն կրթությո՞ւնը, գիտությո՞ւնը, ինչպիսի՞ն կլինեն ուսանողների զորակոչման հետեւանքները ձեր համակարգի համար:

– Այդ հարցին ամբողջական պատասխան տալու համար փորձենք վերլուծել Հայաստանում բարձրագույն կրթության եւ գիտության արդի վիճակը: Վերջին տարիներին այս ուղղությամբ, փաստորեն, ոչինչ չի արվել: Խորհրդային ժառանգությանը գումարվել է հետբուհական ուսուցման եռաստիճան համակարգը. բակալավրիատ (4 տարի), մագիստրատուրա (2 տարի), ասպիրանտուրա (2 տարի): Արդյունքում ստացվում է, որ որոշակի թվով երիտասարդներ բավական երկար ժամանակ ոչ միայն տարկետում են ստանում, այլեւ տարիքը (27-ը) լրանալուց հետո ընդհանրապես խուսափում են զինծառայությունից:

«Պետք է արմատապես փոխվի հասարակության վերաբերմունքը բանակի նկատմամբ»

Իսկ ինչպիսի՞ն է այսօր բարձրագույն կրթության վիճակը: Բացառություններ, անշուշտ, կան, կան հրաշալի ուսանողներ, որ սովորում են, ավարտում, աշխատում, զբաղվում գիտական գործունեությամբ: Բայց ընդհանուր պատկերն անբավարար է:

Նախ, գոյություն չունի պետպատվերի հստակություն: Պետությունը վճարում է ուսանողին (այսօր 4010 հոգի սովորելու են պետական հատվածում), սակայն հայտնի չէ, պետպատվերով նախատեսված մասնագիտությունները ո՞ւմ են ծառայելու, հինգ տարի հետո պե՞տք են լինելու Հայաստանի տնտեսությանը, թե՞ ոչ: Ոչ մի պլանավորում չկա: Մյուս կողմից, գործ է ուսանողների առաջադիմությունը, պետությունը վճարում է ուսանողին, վերջինս մի կերպ ավարտում է՝ կասկածելի մասնագիտական մակարդակով: Ստացվում է միջոցների եւ ժամանակի աննպատակ կորուստ: (Մինչեւ վերջերս պետպատվերով զբաղվել է էկոնոմիկայի նախարարությունը: Այս տարի առաջին անգամ պետպատվերը կառավարության նիստում ներկայացրի ես՝ պարտավորվելով մինչեւ նոր բյուջեի ձեւավորումը տալ վերջինիս իրական պահանջարկը: Սա, անկասկած, տարողունակ աշխատանք է՝ հիմնված տնտեսության, գիտության զարգացման առաջնահերթությունների վրա, սակայն առաջիկայում, վստահ եմ, բավական մեծ ճշտությամբ կարելի է ներկայացնել իրավիճակը):

Պետպատվերի առկայությունն ուղեկցվում է եւս մեկ «անհարմարությամբ». ընդունվելով անվճար ուսուցման համակարգ, ուսանողն, անկախ առաջադիմությունից, մինչեւ ավարտելը մնում է այդ համակարգում: Սա լուրջ թերություն է, որը շտկելու համար ներկայումս մշակվում են թե՛ կանոնակարգեր, եւ թե՛ որոշումներ, որոնք, հույս եմ, սեպտեմբերից կմտնեն բուհ եւ կապահովեն փոխադարձ անցումներ մի համակարգից մյուսը (վճարովիից անվճար եւ հակառակը): Ըստ այդմ գլխավոր չափանիշը կդառնա առաջադիմությունը. անվճար սովորող ուսանողը կկնքի պայմանագիր մեկ տարվա համար: Եթե վերջինս բավարարվի, նա կփոխադրվի երկրորդ կուրս նույն համակարգում, եթե ոչ՝ կտեղափոխվի վճարովի բաժին:

Հաջորդ խնդիրն այն է, որ բուհ ընդունվելը շատերի համար իսկապես դարձել է բանակից խուսափելու միջոց, եւ նրանք, ովքեր այդ նպատակով կաշառքով ընդունվում են բուհ, կաշառքով էլ սովորում եւ ավարտում են՝ այստեղից բխող անցանկալի հետեւանքներով:

Վերջապես, հիշենք բուհերի շրջանավարտների հսկայական բանակը, որ ապահովված չեն աշխատատեղերով եւ, ավարտելով, համալրում են գործազուրկների շարքերը կամ աշխատում այլ մասնագիտությամբ: Այդ տեսակետից նույնպես բուհական ոլորտում անհրաժեշտություն է դառնում կրթական բարեփոխման ծրագիրը, եւ վերջինիս օղակներից մեկը հենց այն մոտեցումն է, երբ բոլոր երիտասարդները դրվում են հավասար վիճակում եւ 18 տարեկանից զորակոչվում բանակ: Առաջին հայացքից, թվում է, ավարտողների բանակի նվազեցումը հարվածելու է գիտությանը: Սակայն դառնանք գիտության բնագավառին: Չնայած վերջին տարիների մեծածավալ կրճատումների հետեւանքով գիտնականների թիվը զգալիորեն պակասել է, սակայն այսօր էլ գիտական հաստատությունների աշխատանքի արդյունավետությունը, դատելով ինստիտուտների հաշվետվություններից, անբավարար է: Վիճակագրությունը ցույց է տալիս, որ հսկայական ինստիտուտներում շատ փոքր ծավալի գիտական աշխատանք է կատարում, եւ մեր գիտնականները տարեկան մի հոդվածից ավել չեն տպագրում (կարելի է նշել 3-4 ինստիտուտ, որտեղ 1 գիտաշխատողին մեկ աշխատանքից ավել է ընկնում): Այս բոլոր խնդիրները փոխկապակցված են եւ պետք է դիտարկվեն մի ամբողջության մեջ:

Եվս երկու փաստարկ հօգուտ առաջարկված բարեփոխման: Փորձը (Գավառի պետական վճարովի համալսարանի օրինակով) ցույց է տալիս, որ նույնիսկ վճարովի ուսուցման դեպքում ուսանողների 30 տոկոսը, վերադառնալով բանակից, հաջողությամբ շարունակում են ուսումը: Երկու տարվա ընդմիջումը արգելք չի նրանց համար, ովքեր մասնագիտություն ձեռք բերելու կարողություն եւ ցանկություն ունեն: Մյուսը՝ վճարովի եւ անվճար համակարգերում սովորող ուսանողների նկատմամբ անհավասար մոտեցման անընդունելիությունն է. սեփականության ձեւը փաստարկ չէ իրավունքների տարբերության համար:

Մեր խնդիրը պետք է լինի հեշտացնել երիտասարդի գործը, օգնել, որ նա պատրաստված մտնի բանակ եւ հեշտությամբ անցկացնի այդ երկու տարին: Դրա համար ՊՆ հետ համատեղ մշակել ենք զինվորական նախնական ծառայության մի ամբողջ փաթեթ (100 էջից), որը արդեն ստորագրվել է իմ եւ պաշտպանության նախարարի կողմից, եւ կարծում եմ, սեպտեմբերի 1-ից կմտնի կյանք: Դպրոցների 9-րդ եւ 10-րդ դասարաններում (հետագայում նաեւ 8-րդ դասարանում) կանցկացվի զինվորական նախնական պատրաստության ծրագիր՝ հոգեբանական եւ ռազմական տարրերի ուսուցմամբ:

Ծրագրի երկրորդ բաղադրիչը կրթությունը բանակ «տեղափոխելն» է: Դա նշանակում է, որ մեր ուժերով, մեր կառույցներով, համագործակցելով ՊՆ հետ, կրթությունը ներմուծելու ենք բանակային զորամասեր: Սկսած տարրականից (իմ այցելությունը ցույց տվեց, որ, իրոք, կան զինվորներ, որ իրենց անունը գրել չգիտեն), մինչեւ նախապատրաստական (զրո) կուրսի մակարդակ: Սա պետք է արվի դասընթացների ձեւով՝ օգտագործելով նաեւ զինամասերի հարեւանությամբ գործող դպրոցների հնարավորությունները:

Վերջին հաշվով մեր նպատակը բանակի մակարդակը բարձրացնելն է, բանակը մեկուսացումից, «ռեզերվացիայից» դուրս բերելը: Պետք է արմատապես փոխվի հասարակության վերաբերմունքը բանակի նկատմամբ, բանակը դառնա մի յուրատեսակ կառույց, որտեղ կարելի է երիտասարդին կրթել հոգեպես եւ ֆիզիկապես, որպես զինվորի եւ որպես հայրենասերի: (Ցավոք, բանակում դեռ շատ կան բացասական երեւույթներ, բայց կա եւ լավը, որ որպես կանոն մնում է ստվերում): Բանակ-ժողովուրդ մերձեցումը պետք է կատարվի լայն ճակատով՝ նաեւ մշակույթի, սոցապ նախարարությունների ընդգրկմամբ, ամ[illegible] մշակույթի գործիչների այցելություններով: Սա է մեր մոտեցումը:

– ԱԺ քննարկումների ընթացքում «Շամիրամ» կազմակերպությունն առաջարկեց վերադառնալ 11-ամյա դպրոցին: Ի՞նչ կարծիքի եք այդ մասին:

– Առաջարկությունը մեզ համար ընդունելի է: Այսօր երեխաներն ավարտում են 17 տարեկանում, բանակ զորակոչվում 18-ից: Ուսման անընդհատությունը խախտվում է, մինչդեռ ավելի նպատակահարմար է ընդհատումն անել դպրոց-բուհ սահմանագծում: Ծառայելուց հետո երիտասարդը, մեթոդիկայի խնդիրը լուծելու դեպքում, կարող է հեշտությամբ վերականգնել իմացածը եւ ուսումը շարունակել բուհում: Դրա մեխանիզմները կան: Բացի այդ, ունենք դպրոցում նոր առարկաներ մտցնելու ծրագիր՝ համակարգչային ուսուցում, տնտեսագիտություն, մարկետինգ եւ այլն: Այդ տեսակետից ՀՀ նախագահի մոտեցումը՝ մեկ տարի հետաձգել օրենքի կիրառումը, ողջունելի է եւ թույլ կտա մինչ այդ մշակել համալիր մոտեցումներ ինչպես կրթության, այնպես էլ զինծառայության ոլորտում եւ ներկայացնել ԱԺ քննարկմանը: Սա քայլ է, որ պիտի արվի:

Հրազդանի հունի մոտ գտնվող ամբարտակի վերականգնումը ֆինանսավորում է պահանջում

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Միայն անցած գարնանը Արզականի ջրմուղի աղտոտման պատճառով Երեւանի բնակչությունը պակաս է ստացել մի քանի հարյուր հազար խորանարդ մետր խմելու ջուր:

Մեկնաբանելով այս փաստը, հիգիենիկ եւ հակահամաճարակաբանական հսկողության հանրապետական կենտրոնի կոմունալ հիգիենայի բաժնի վարիչ Սերգեյ Կարապետյանն Արմենպրեսի թղթակցին ասաց, որ վարարումների եւ հորդառատ անձրեւների շրջանում Հրազդանի գետի մակարդակը զգալիորեն բարձրանում է եւ այդ պահին ջրի աղբյուրի կառույց [illegible] կան սանհսկողության մարմինների եւ ջրմուղ-կոյուղու վարչության կողմից դադարեցվում է ջրի մատակարարումը, այլապես դա կարող է հարուցել աղիքային ինֆեկցիոն հիվանդությունների բռնկում: Դրա պատճառով անցած տարի շուրջ մեկ ամիս Երեւանի մի շարք շրջաններում, մասնավորապես Արաբկիրում, խմելու ջրի սուր պակաս է զգացվում:

Ս. Կարապետյանի կարծիքով, անհրաժեշտ է վերականգնել Հրազդանի հունի մոտ գտնվող ամբարտակը, որը թույլ չի տա, որ աղտոտված գետաջրերը թափվեն Արզականի ջրամբար: Սակայն այս շինարարության ֆինանսավորման հարցը մինչեւ այժմ լուծված չէ:

Միացեալ հայկական ֆոնդը 93-րդ թռիչքով 3,6 միլիոն դոլարի ապրանք ուղարկեց Հայաստան

Գլենդէյլ. Միացեալ հայկական ֆոնդի 93-րդ օդանաւը Երեւան հասաւ Յունիս 8-ին, փոխադրելով 3.6 միլիոն դոլար արժէքով մարդասիրական օգնութիւն:

Միացեալ հայկական ֆոնդը առանձին հայթայթեց 2.5 միլիոն դոլարի արժողութեամբ դեղորայք եւ բժշկական պիտոյքներ, առողջապահական նախարարութեան միջոցաւ բաժնելու համար Հայաստանի հիւանդանոցներուն:

Հետեւեալ կազմակերպութիւնները այս թռիչքին ապրանքներ հայթայթեցին. Հայկական բարեգործական ընդհանուր միութիւնը 551000 դոլար արժողութեամբ, Հայաստանի օգնութեան ֆոնդը 85000 դոլար, Eli Lilly ընկերութիւնը 74000 դոլար, Bay Area-ի Հայաստանի բարեկամները 72000 դոլար, Ամերիկայի հայ աւետարանչական ընկերակցութիւնը 53000 դոլար եւ Հաուըրդ Գարակէօզեան ընկերակցութիւնը 52000 դոլար:

Այս թռիչքին իրենց մասնակցութիւնը բերին նաեւ Քեբեքի Հայ բժշկական ընկերակցութիւնը (Կանադա) 41000 դոլար արժողութեամբ պիտոյքներ նուիրելով, UCLA-ի բժշկական կեդրոնը 36000 դոլար, Կանանց եւ երեխաներու բարեսիրական կազմակերպութիւնը 21000 դոլար, Հայ օգնութեան միութիւնը 18000 դոլար, United Methodist բարեսիրական կոմիտէն 17000 դոլար եւ Մեծն Վաշինգթընի ամերիկահայ առողջապահական ընկերակցութիւնը 12000 դոլար:

Միացեալ Հայկական ֆոնդը 1989-էն ի վեր 187 միլիոն դոլարի մարդասիրական օգնութիւն հայթայթած է Հայաստանին 93 թռիչքներով եւ 255 ծովային բեռնարկղներով:

Անիկա միացեալ ճիգի արդիւնքն է Հայկական համախմբումին, Հ.Բ.Ը. Միութեան, Հ.Օ.Մ.-ին, Ամերիկայի Հայ աւետարանչական ընկերակցութեան, Ամերիկայի Հայոց եկեղեցւոյ, Ամերիկայի Հայոց առաքելական եկեղեցւոյ եւ Լինսի հիմնարկին:

Յաւելեալ տեղեկութիւններու համար հեռաձայնել Միացեալ Հայկական ֆոնդի գրասենեակը (818)241-8900 թիւին:

Ղարաբաղում մտահոգված են Հայաստանի ներքաղաքական կյանքի անկայունության դրսեւորումներից

Հունիսի 12-15-ը աշխատանքային այցով Երեւանում էր գտնվում ԼՂՀ Ազգային ժողովի նախագահ Արթուր Թովմասյանը: Ինչպես «Ազգ»-ի թղթակցին տեղեկացրեց ԼՂՀ ԱԺ մամուլի ծառայության ղեկավար Ռուդոլֆ Մարտիրոսյանը, ԼՂՀ օրենսդիր մարմնի խոսնակը ոչ պաշտոնական հանդիպումներ է ունեցել ՀՀ ԱԺ փոխնախագահներ Արա Սահակյանի եւ Կարապետ Ռուբինյանի, ինչպես նաեւ ՀՀ խորհրդարանի մի շարք պատգամավորական խմբերի ներկայացուցիչների հետ:

Նույն աղբյուրի վկայությամբ զրույցների ընթացքում Արթուր Թովմասյանն իր եւ արցախցի խորհրդարանականների անունից խոր անհանգստություն է արտահայտել ՀՀ խորհրդարանում տիրող ներքաղաքական իրավիճակի բարդացման, առանձնապես ԱԺ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի հրաժարականի կապակցությամբ եւ բոլոր կողմերին կոչ է արել համբերատարության եւ հաշտվողական եզրեր փնտրելու պատրաստակամության: Ինչպես շեշտել է Ա. Թովմասյանը, Հայաստանի ներքին քաղաքական կյանքի անխափան կայունության պահպանումը ղարաբաղյան ճգնաժամի եւ ընդհանրապես համահայկական խնդիրների կարգավորման կարեւորագույն գործոններից է:

ԼՂՀ. Ռադիոհաղորդումներ քրդերեն, ադրբեջաներեն եւ թալիշերեն

Մոտ ժամանակներս ԼՂՀ հեռուստատեսային եւ ռադիոհաղորդումների պետական կոմիտեին կից կգործի ադրբեջաներեն, թալիշերեն եւ քրդերեն հաղորդումների ռադիոկենտրոն, որի գործունեությունը կղեկավարի ԼՂՀ-ում Արմենպրեսի թղթակից Միքայել Հաջյանը: Տեխնիկական որոշ հարցերի կարգավորումից հետո ռադիոկենտրոնում կբացվի նաեւ լեզգիական բաժին Ադրբեջանի շուրջ 800 հազար լեզգի բնակչության համար, որը, ինչպես հայտնի է, Բաքվի որոշմամբ վերջերս զրկվել է սեփական լրատվամիջոցներ ունենալու հնարավորությունից: Նույն կոմիտեից տեղեկացրին, որ ռադիոկենտրոնի գործունեությունը հիմնականում ուղղված կլինի ղարաբաղյան հակամարտության լուսաբանմանը եւ Ադրբեջանի ազգային փոքրամասնությունների իրավունքների պաշտպանությանն առնչվող հարցերին:

Վ. Ա.

Ֆինանսավորում է սոցներդրումների հիմնադրամը

Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամն այս տարի վերականգնողական մի քանի ծրագրեր է ֆինանսավորելու Գյումրիում եւ Շիրակի մարզում: Դրանցից մեկի՝ մարզկենտրոնի «Անի» թաղամասի բարեկարգման եւ կանաչապատման ծրագրի շինարարական աշխատանքների իրականացման համար հայտարարվել է մրցույթ, որին հրավիրվել են մասնակցելու ոչ պետական շինարարական կազմակերպություններն ու ձեռնարկությունները: Ծրագրի նախնական արժեքը 23,3 միլիոն դրամ է: Շինկազմակերպությունների հայտերի ընդունումն ավարտվում է, շուտով կկայանա մրցույթը: Նման մրցույթ է հայտարարվել նաեւ հիմնադրամի կողմից ֆինանսավորվող մեկ այլ ծրագրի՝ մարզի Լեռնագյուղ բնակավայրի խմելու ջրագծի վերակառուցման շինաշխատանքների իրականացման համար:

Եվս մեկ բարեգործական ճաշարան

Գյումրիում Թբիլիսյան խճուղու շինություններից մեկում, արդեն մեկ ամիս գործող այս ճաշարանում օրական մեկ անգամ անվճար սնվում են 100-ից ավելի միայնակ ծերեր, հաշմանդամներ, ծայրահեղ կարիքավոր տարեց տղամարդիկ ու կանայք: Ճաշարանը բացվել ու գործում է «Հայաստան-Կարիտաս» բարեգործական միության եւ Հայ կաթողիկե եկեղեցու հովանավորությամբ: Այս նպատակով հատկացված 20 հազար ամերիկյան դոլարը կբավարարի վեց ամիս: Հովանավորները միջոցներ են փնտրում ծրագիրը դրանից հետո էլ շարունակելու համար:

Գ. Մ.

ԱԶԳ

ազգային

Պարույր Սեւակ. 1971 թվականի հունիսի 17- ծրագրված սպանություն

Առաջացած հասակում մարդիկ սիրում են հուշեր գրել, եթե անգամ ասելիք չունենան: Ես հուշեր չեմ գրել, մտադիր էլ չեմ գրելու, չնայած պատմելու շատ բան ունեմ: Հուշերը իմ տարերքը չեն: Պարույր Սեւակը բացառություն է: Պարույրը պատկանում է Հայոց Մեծերի թվին եւ որպես գրող եւ որպես ազգային գաղափարախոս, այդ պատճառով էլ նրա մասին եղած բոլոր նյութերը պետք է պահ տալ պատմությանը:

Պարույր Սեւակը ազգային գաղափարախոս էր: Նրա ստեղծագործություններում եւ մասնավորապես «Եղիցի լույսում» տրված է հայոց ազգային գաղափարախոսության [illegible] շարադրանքը:

Մարքս-լենինյան դասակարգային գաղափարախոսության տեսական տիրապետության տարիներին ազգային գաղափարախոսությունը գոյատեւում է որպես այլախոհություն:

Խորհրդային բազմազգ կայսրության ներքին հիմնական թշնամին ազգային գաղափարախոսությունն էր, որը իր բոլոր դրսեւորումներով հետեւողականորեն եւ անողոքաբար հալածվում էր:

Այդ երկու գաղափարախոսությունները իրարամերժ են եւ չէին կարող խաղաղ գոյակցել բոլշեւիկյան բազմազգ կայսրությունում:

Եվ այսպես, Պարույր Սեւակ՝ ազգային գաղափարախոսը ԽՍՀՄ-ում մերժված էր որպես դասակարգային թշնամի, որպես մի ուժ, որը քայքայում էր մեծ տերության գաղափարախոսական հիմքերը:

Եթե նկատի ունենանք նաեւ այն հանգամանքը, թե ժողովուրդը ինչպես էր սիրում Պարույր Սեւակին, լսում նրա խոսքը եւ ամենուրեք մեջբերում նրա ստեղծագործություններից, պարզ կդառնա, որ 1937 թվականն իրագործած խորհրդային իշխանությունը չպետք է հանդուրժեր Մեծ բանաստեղծի գոյությունը:

Պարույրը որպես ազգային գաղափարախոս դատապարտված էր:

Իշխանությունները սկզբից փորձեցին մեկուսացնել Պարույրին, արգելել նրա գրքերի հրատարակությունը, ազգային գաղափարների քարոզչությունը: Կալանվեց «Եղիցի լույսի» 25 հազար տպաքանակը:

Իմ ընկերներից մեկը, որը համոզված կոմունիստ էր, երկար տարիներ աշխատել էր հրատարակչական ղեկավար մարմիններում ու անմիջականորեն առնչություն ուներ «Եղիցի լույսի» ոդիսականի հետ, այդ հարցի կապակցությամբ ինձ հետ ունեցած մտերմիկ զրույցի ժամանակ ասել է հետեւյալը.

– Սեւակը հետաքրքիր բանաստեղծ է, բայց մերը չէ: Այս երկիրը կոմունիստական է, ունի իր մարքս-լենինյան գաղափարախոսությունը: Սեւակի գաղափարախոսությունը նացիոնալիստական է եւ այդ պատճառով էլ մեզ համար անընդունելի է:

«Եղիցի լույսի» տպաքանակի կալանքը խորհրդային իշխանությանը ոչինչ չէր տալիս: Անհրաժեշտ էր մեկընդմիշտ լռեցնել «Անլռելի զանգակատունը»: Եվ վրա հասավ այդ օրը: 1971 թվականի հունիսի 17-ին Պարույր Սեւակը դարձավ ավտովթարի զոհ:

Հունիսի 17-ը ակադեմիկոս Աշոտ Հովհաննիսյանի ծննդյան օրն է: Մենք՝ նրա համախոհները եւ մտերիմները, այդ օրը միշտ հավաքվում էինք մեծ մարդու, մեծ գիտնականի տանը:

1971 թվականի հունիսի 17-ի օրվա երկրորդ կեսին Երեւան հասան Պարույր Սեւակի ավտովթարի առաջին եւ հակասական լուրերը: Բոլորս ցնցված էինք: Աշոտ Հովհաննիսյանը Պարույրին շատ էր սիրում եւ չափազանց բարձր էր գնահատում: Պարույրի կյանքի վերջին տարիներին ես եւս չափազանց մտերմացել էի նրա հետ:

Երեկոն, բնականաբար, չստացվեց: Շուտով բոլորս ցրվեցինք Պարույրի մահվան մասին նոր լուրեր ստանալու ակնկալությամբ: Մի քանի օրվա ընթացքում հայտնի դարձան ավտովթարի գրեթե բոլոր մանրամասնությունները եւ տարբերակները:

Ցանկանում եմ ընդգծել, որ հենց սկզբից հայ մտավորականության համար տեղի ունեցած ողբերգության պատճառը պարզելու համար հիմք է ընդունվել ավտովթարի պահին մեքենայում գտնված Պարույրի տղայի՝ 13-ամյա Արմեն Ղազարյանի պատմածը, որից կարելի է անել մի անվիճելի հետեւություն, որ հունիսի 17-ին տեղի է ունեցել կազմակերպված սպանություն:

«Ազգ» 1996 թ. հուլիսի 26-ի համարում հրապարակվել է Սառա Պետրոսյանի հոդվածը՝ նվիրված Պարույր Սեւակի ավտովթարի նյութերի վերլուծությանը: Հեղինակին, ցավոք, չեմ ճանաչում: Հոդվածագիրը բարեխղճորեն ի մի է բերել եւ օբյեկտիվորեն վերլուծել ավտովթարին առնչվող գրեթե բոլոր հիմնական նյութերը, որոնց թվում են նաեւ Արմեն Ղազարյանի վկայությունները: Այդ նյութերը պարզ ու հստակ վկայում են, որ ավտովթարը տեղի է ունեցել Պարույրի մեքենայի առջեւից ընթացող բեռնատար ավտոմեքենայի դավադիր գործողությունների պատճառով: Ընդ որում, «Վկայություններ կան այն մասին, գրում է Սառա Պետրոսյանը, որ վթարից կես ժամ առաջ դադարեցվել է Արազդայան-Եղեգնաձոր ճանապարհի երթեւեկը երկու ծայրից եւ Քարին (այժմ Տիգրանաշեն) ու Սեւակավանը եզերող խճուղում հայտնվել է միայնակ բեռնատար ավտոմեքենան, որի մասին պատմել է 13-ամյա Արմենը»: Շրջանցվել է այն փաստը, որի համաձայն բեռնատար ավտոմեքենայի վարորդը եղել է ադրբեջանցի:

Նման անառարկելի նյութերի գոյության պայմաններում բնական է, որ Սեւակի ավտովթարի պատճառները պարզելու համար խորհրդային Հայաստանի դատախազական մարմինները պարտավոր էին առաջին հերթին ձերբակալել բեռնատար ավտոմեքենայի վարորդին եւ դատի տալ:

Շուտով Երեւանում նոր լուրեր տարածվեցին այն մասին, որ Պարույրի սպանությունը Մոսկվայի հրահանգով կազմակերպել են ՀԿԿ կենտկոմի քարտուղարներ Անտոն Քոչինյանը եւ Ռոբերտ Խաչատրյանը: Ընդ որում, այդ լուրերը ունեին տարբերակներ, որոնց մի մասը առնչվում էին Մոսկվայի, մյուս մասը՝ Երեւանի հետ:

Ես որոշեցի գնալ կոմկուսի կենտրոնի գաղափարախոսության գծով քարտուղար, իմ հին ծանոթ Ռոբերտ Խաչատրյանի մոտ՝ հույս ունենալով ինչ-որ հարցերի մեջ պարզություն մտցնել եւ օգտագործելով ստեղծված բարդ իրավիճակը հասնել «Եղիցի լույս»-ը վաճառքի հանելու հարցի լուծմանը:

Ռոբերտ Խաչատրյանին ես ճանաչում էի վաղուց, ուսանողական տարիներից: Խաչատրյանը խելոք էր, կրթված եւ մեծ էրուդիցիայի տեր: Նա օժտված էր հռետորական արվեստով: Ես դժվարանում եմ ասել՝ Խաչատրյանը հավատո՞ւմ էր արդյոք կոմունիստական գաղափարախոսությանը, թե ոչ: Բայց մի բան անկասկած է, որ նա որպես կոմկուսի գաղափարական աշխատանքների ղեկավար հիանալի էր կատարում իր դերը՝ ազգային գաղափարախոսության արտահայտությունները Հայաստանում ոչնչացնելու ուղղությամբ:

Մեր հարաբերությունները սկզբնական շրջանում նորմալ էին, արտաքնապես նույնիսկ բարեկամական: Սակայն 60-ական թվականների սկզբներից ծայր առած ազգային շարժումը կտրուկ վատացրեց մեր հարաբերությունները՝ արտաքնապես թողնելով նախկին տպավորությունը: Մենք հայտնվեցինք խրամատների տարբեր կողմերում: Հարցը հետեւյալն էր. ԽՄԿԿ 20-րդ համագումարից հետո երկիրը թեւակոխեց մի ժամանակաշրջան, որը քաղաքական ձնհալի սկիզբ համարվեց:

Հայ ժողովրդի պատմության բազմաթիվ չափազանց կարեւոր հիմնախնդիրներ մինչ այդ փականքի տակ էին գտնվում: Բոլշեւիկները այդ հիմնահարցերի մասին շրջանառության մեջ էին դրել կեղծ, հակաազգային տեսակետներ: Առանց այդ հիմնախնդիրների վերանայման խոսք չէր կարող լինել հայ ժողովրդի ամբողջական, ճշմարիտ պատմության շարադրանքը ստեղծելու մասին: Լայն շարժում է սկսվում Հայոց ցեղասպանության, Հայկական հարցի, ազգային-ազատագրական պայքարի, հայդուկային շարժման, ազգային կուսակցությունների եւ այլ բազմաթիվ հիմնախնդիրների պատմության բարձրացման եւ վերագնահատման ուղղությամբ:

Այդ շրջանում ծավալված պայքարի կենտրոնական կերպարներից մեկը [illegible] էր ակադեմիկոս Աշոտ Հովհաննիսյանը, որի շուրջ համախմբվել էր երիտասարդ գիտնականների մի հզոր խումբ:

Հարցն այն է, որ բոլշեւիկները Հայաստանում իշխանությունը վերցնելուց հետո, իրենց Դաշնակցության դեմ պայքարն ավելի ուժեղացնելու նպատակով, այդ կուսակցության դասակարգային էությունը բնութագրեցին որպես խոշոր բուրժուական: Առանց այդ պրոբլեմի լուծման հնարավոր չէր լինելու տալ հայոց երեսնամյա (1890-1920 թթ.) ազատագրական պայքարի, հասարակական-քաղաքական մտքի ճշմարիտ պատմությունը: Մանրբուրժուական Հայաստանում հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարը խոշոր բուրժուազիայի կուսակցության՝ Դաշնակցության ղեկավարությամբ մղելը հակագիտական է եւ անհեթեթ: Եթե նկատի ունենանք, որ հայ խոշոր բուրժուազիան հիշյալ ժամանակահատվածում երբեք շարժման ղեկավար եւ դրոշակակիր չի եղել: Եթե երիտասարդ պատմաբանների համար այդ հիմնախնդիրը նոր էր, ապա Աշոտ Հովհաննիսյանը տվյալ դեպքում ցանկանում էր հաղթական վերջնագծի հասցնել դեռեւս 20-ական թվականների սկզբներից այդ հարցի շուրջը ծավալված սուր պայքարը:

Աշոտ Հովհաննիսյանը 20-ական թվականներին Հայաստանում Դաշնակցության դասակարգային էության շուրջը ծավալված՝ քաղաքական բահարկումների վերածված դիսկուսիայում, պրոբլեմի մեջ այնքան խորացավ, որ հետագայում գրեց երեք ստվարածավալ հատորներից բաղկացած «Հայ ազգային կուսակցությունների պատմություն» խորագրով աշխատությունը: Սակայն նա 1937 թ. ձերբակալվեց եւ աքսորվեց Սիբիր, իսկ նրա արխիվը բռնագրավվեց ՊԱԿ-ի կողմից:

ԽՄԿԿ 20-րդ համագումարից հետո Աշ. Հովհաննիսյանը դիմեց ՊԱԿ-ին՝ խնդրելով վերադարձնել իր արխիվը եւ մասնավորապես եռահատոր աշխատության ձեռագիրը: Ցավոք, ՊԱԿ-ը նրան վերադարձրեց միայն մի քանի փաստաթուղթ, պատճառաբանելով, որ մնացածը ջրհեղեղի ժամանակ ոչնչացվել է:

Իր երիտասարդ բարեկամների խնդրանքով, Ա. Հովհաննիսյանը, բավական երկար տատանումներից հետո, համաձայնեց ձեռնամուխ լինել հայ ազգային կուսակցությունների պատմությունը նորից գրելու գործին: Կարճ ժամանակամիջոցում նա հրատարակության պատրաստեց շուրջ 400 էջանոց աշխատություն: Սակայն հետագա դեպքերը ցույց տվեցին, որ Հայաստանում Աշ. Հովհաննիսյանին վիճակված չէր «Հայ ազգային կուսակցությունների պատմություն» խորագրով աշխատությունը հրատարակել: [illegible]

Աշ. Հովհաննիսյանի աշխատությունը չհրատարակվեց: Գրքի տպագրության համար սկսվեց ծանր ու դժվարին մի պայքար, որը շարունակվեց մինչեւ Աշ. Հովհաննիսյանի մահը: Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմը եւ ՊԱԿ-ը խափանեցին աշխատության հրատարակությունը: Այդ գործում, որպես կոմկուսի գաղափարախոսության գծով քարտուղար, վճռական դեր կատարեց Ռոբերտ Խաչատրյանը, որը նույն դերն էր կատարում Պարույր Սեւակի ճակատագրում:

Հետաքրքիրն այն է, որ Դաշնակցության պաշտոնապես հայրենիք վերադառնալուց հետո, այդ կուսակցության «Ազատամարտ» թերթի հայաստանյան «խմբագիրները» առ ոչինչ հայտարարեցին հայ մտավորականության տասնամյակների այդ դաժան պայքարը: Իսկ Դաշնակցության հայտնի գործիչ Է. Հովհաննիսյանի Մոսկվայում հրատարակված երկհատոր «Век борьбы» գրքի առաջաբանի հեղինակը հենց այդ նույն պայքարը բնութագրում է որպես «հերոսություն»:

Ինչեւէ: Տվյալ դեպքում ես այդ բոլորը շարադրում եմ նպատակ հետապնդելով ընթերցողին ցույց տալ, թե խնդրո ժամանակահատվածում ովքեր էին ղեկավարում Հայաստանում ազգային գաղափարախոսության դեմ մղվող պայքարը եւ ինչպես էին ոչնչացվում ազգային արժեքները:

Վերը շարադրվածը ցույց է տալիս, թե ինչպիսի դեր էր կատարում Ռ. Խաչատրյանը Հայաստանի քաղաքական կյանքում եւ ինչու ես վճռեցի Պարույր Սեւակի եւ Աշոտ Հովհաննիսյանի հետ առնչված խնդիրների կապակցությամբ լինել նրա մոտ:

Զանգահարեցի Ռոբերտ Խաչատրյանին եւ խնդրեցի «շատ կարեւոր եւ անհետաձգելի հարցով» ընդունել ինձ: Մեր հանդիպումը տեղի ունեցավ նույն օրը: Քարտուղարի աշխատասենյակում երկուսով էինք:

Տեղեկանալով, որ մեր խոսակցությունը լինելու է Սեւակի մասին, Խաչատրյանը քարտուղարուհուն կարգադրեց անջատել հեռախոսները:

– Ռոբերտ Հրաչիկի, ասացի ես, քաղաքում լուրեր են տարածվել այն մասին, որ Պարույր Սեւակի ավտովթարը կազմակերպել եք Դուք եւ Անտոն Քոչինյանը: Ավելացրի նաեւ, որ Սեւակի ավտովթարի ժամանակ, ի վերջո, մեքենայում է եղել նրա 13-ամյա տղան, որը բարեկամներին եւ Սեւակի ընկերներին պատմել է ավտովթարի մանրամասները: Նա այդ մասին պատմել է նաեւ քննչական մարմիններին: Հայ մտավորականությունը, ամբողջ հայ ժողովուրդը հանգել է այն անվիճելի եզրակացության, որ Սեւակի ավտովթարը կազմակերպված է եղել: Դուք եւ Քոչինյանը, ասացի ես, պատմության մեջ կմտնեք որպես Սեւակի սպանության կազմակերպիչներ եւ կարժանանաք ապագա սերունդների հավերժ անեծքին: Եթե խորհրդային երկրում որեւէ վարորդ անգամ հավ է գցում մեքենայի տակ, նրան անմիջապես դատի են տալիս: Իսկ տվյալ դեպքում մի վարորդ, որը հայոց ազգային մեծ բանաստեղծի մահվան պատճառն է դարձել, մինչեւ հիմա ոչ բացահայտված է եւ ոչ էլ դատի տրված: Եթե իրոք Դուք մասնակից չեք ավտովթարի կազմակերպմանը, ապա պարտավոր եք, Ձեր իսկ շահերից ելնելով, կարգադրել գտնելու վարորդին եւ դատի տալու, ինչպես դա արվում է իրավական երկրներում: Միաժամանակ, ավելացրի ես, կարծում եմ, ճիշտ կլինի կենտկոմի բյուրոյի որոշում ընդունել «Եղիցի լույսը» վաճառքի հանելու եւ Աշ. Հովհաննիսյանի աշխատությունը [illegible]

Ռոբերտ Խաչատրյանն ինձ լսում էր ներքին լարվածությամբ, դեմքը քրտինքով պատված:

Երբ ես ավարտեցի իմ խոսքը, նա ասաց.

– Այդ լուրերը մեր թշնամիների կողմից տարածվող զրպարտություններ են: Անտոն Քոչինյանը հայրենասեր գործիչ է, նա ընդունակ չէ ոչնչացնելու հայոց բանաստեղծին: Ինչ վերաբերում է ինձ, ապա դու լավ գիտես, որ Սեւակը իմ ընտանիքի բարեկամն է, որին ես անձամբ շատ բարձր եմ գնահատում:

Վերջացնելով խոսքը, նա քարտուղարուհուն կարգադրեց միացնել հեռախոսը, զանգեց Քոչինյանին եւ ասաց, որ շատ կարեւոր եւ շտապ գործով ուզում է գալ իր մոտ:

Այնուհետեւ նա ինձ խնդրեց սպասել իր աշխատասենյակում, հայտնելով, որ ինքը գնում է Քոչինյանի մոտ իմ բարձրացրած հարցերի կապակցությամբ: Ռ. Քոչինյանի մոտից վերադարձավ մոտ մեկ եւ կես ժամ հետո:

Մտնելով աշխատասենյակ, Ռ. Խաչատրյանն ասաց.

– Անտոն Երվանդովիչի հետ քննարկեցինք քո բարձրացրած բոլոր հարցերը: Բեռնատար ավտոմեքենայի վարորդի անձը եւ ավտոմեքենայի համարանիշը հայտնի են:

Ես մտահոգ եւ զարմացած հարցրի.

– Այդ դեպքում ինչո՞ւ ավտոմեքենայի վարորդը մինչեւ հիմա ձերբակալված եւ դատի չի տրված:

Ռ. Խաչատրյանը պատասխանեց.

– Ավտոմեքենայի վարորդին ձերբակալել եւ դատի տալ չենք կարող, պատճառների մասին քեզ, ցավոք, ոչինչ ասել չեմ կարող:

Մի փոքր ընդմիջումից հետո ավելացրեց.

– Մի քանի օր հետո տեղի է հրավիրվելու կենտկոմի բյուրոյի նիստ, որտեղ քննարկվելու է Պարույրի «Եղիցի լույսի» եւ Աշոտ Հովհաննիսյանի աշխատության ճակատագրի հարցը: Հույս ունեմ, որ այդ երկու գրքերի հարցերն էլ դրական լուծում կստանան:

Շուրջ մեկ շաբաթ հետո Ռ. Խաչատրյանը հեռախոսով ինձ հայտնեց.

– Կենտկոմի բյուրոյի նիստը տեղի է ունեցել: «Եղիցի լույսը» վաճառքի հանելու հարցը դրական լուծում է ստացել: Գիրքը վաճառքի կհանվի աննշան կրճատումներով: Ինչ վերաբերում է Աշոտ Հովհաննիսյանի աշխատության հրատարակության հարցին, ցավոք, այն մերժվել է: Ես հույս ունեմ հասնել այդ հարցի լուծմանը եւս:

Ահա եւ այն բոլորը, որ ես ցանկանում եմ հուշերի ձեւով թողնել պատմությանը: Իմ ասածը գուցե եւ շատ բան չի ավելացնում շրջանառության մեջ գտնվող նյութերին, սակայն թույլ է տալիս անելու հետեւյալ կարեւոր եզրահանգումներ.

1. Պարույր Սեւակի ավտովթարի կապակցությամբ կյանքի կոչված տարբերակների մեջ ճիշտ է միայն բեռնատար ավտոմեքենայի խաղացած ճակատագրական դերի տարբերակը:

2. ՀԿԿ կենտկոմի քարտուղարներ Ա. Քոչինյանը եւ Ռ. Խաչատրյանը բեռնատար ավտոմեքենայի վարորդի անձի մասին ունեցել են անհրաժեշտ տեղեկություններ, սակայն կարգադրություն նրան ձերբակալելու եւ դատի տալու մասին, չեն արել:

3. ՀԿԿ քարտուղարների նման վարքագիծը, երբ նրանց հայտնի էր բեռնատար ավտոմեքենայի վարորդը, բայց չէր ձերբակալվում եւ դատի չէր տրվում, անվիճելիորեն վկայում է այն մասին, որ Պարույր Սեւակը զոհ է գնացել կազմակերպված պետական սպանության եւ ոչ թե ավտովթարի: Հարցն այն է, որ ՊԱԿ-ի հանձնարարությունը կատարած գործակալ-վարորդը, բնականաբար, չէր կարող ձերբակալվել եւ դատի տրվել: Նման պետական սպանությունների կազմակերպիչները դասական դեպքերում ոչ թե դատի են տրվում, այլ ֆիզիկապես ոչնչացվում են իրենց իսկ տերերի կողմից, այսինքն ՊԱԿ-ի:

4. Այսու հարցերն այն մասին, թե [illegible]

ԼԵՆԴՐՈՒՇ ԽՈՒՐՇՈՒԴՅԱՆ

Նորաթուխ բարեփոխիչ Բորիս Նեմցովի ընդգրկումը Ռուսաստանի կառավարական ընտրախավ մայրամանավորեց երկրի վառելիքաէներգետիկ բնագավառի քաղաքականության էական փոփոխություններով: Եթե մինչ այդ ռուսաստանյան մամուլը ընթերցողին հոգնեցնում էր Բաքվի նավթի ու նրա շուրջը բորբոքվող կրքերի արդեն տաղտկալի դարձած մեկնաբանություններով, ապա վերջին շաբաթների ընթացքում ակնհայտ է նոր շեշ-

տանը հիմնական ուշադրությունը կենտրոնացրել էր ՆԱՏՕ-ի հետ հարաբերությունների կարգավորման վրա, ինչը հասկանալի է: Բայց այդ ֆոնի վրա, թվում է, ռուսները այլևս են անում մի ուրիշ՝ հարավային «ՆԱՏՕ»՝ Թուրքիա-Իսրայել դաշինքը, որին կարող է միանալ Հորդանանը: Զրուցակիցներիս կարծիքով, սա շատ ավելի վտանգավոր է Ռուսաստանի անվտանգության համար: Եթե Ռուսաստան-Եվրոպա ռազմական առճակատումը սկզբունքորեն բացառվում է,

դադարում է համագործակցությունը Անվտանգության խորհրդի մյուս մշտական անդամի՝ Չինաստանի հետ. օրերս կնքվեց չին-իրաքյան համաձայնագիր Իրաքի հարավի խոշոր նավթահանքի հետախուզման վերաբերյալ: Ֆրանսիան դեմ չէ պատժամիջոցների վերացմանը, նավթային գործարքների մեջ է ներգրավվում Իսպանիան: Եվ եթե ամերիկյան նավթային մագնատները սկսեն ճնշում գործադրել Քլինթոնի վրա, ապա Հուսեյնը պատրաստ է «համեղ պատառներ» մատուցել:

ՇՐՋԱՆ

«Իրաքի նավթը կխորտակի կասպիականը»

տադրումների ու կողմնորոշումների դերակայությունը: Բանը երբեմն հասնում է նույնիսկ «կործանարար» բնութագրումների: Համենայն դեպս, սովորական չէ համարի Ռուսաստանի թերթերից մեկի առաջին էջում տպագրված ընդարձակ վերլուծական նյութի «մեծատառ» վերնագիրը՝ «Իրաքի նավթը կխորտակի կասպիականը»:

Նեմցովին, անշուշտ, արժանին է մատուցվում Ռուսաստանի նավթագազային քաղաքականության նորացման մեջ: Բայց, ցավոք, նրան էլ չհաջողվեց դառնալ, եթե չասենք համատեսական, ապա գոնե երկրի կենսագործունեության մեջ գերկարեւոր այս ճյուղի ընդհանուր ռազմավարական քաղաքականության մարմնավորիչ: Ռուսաստանի քաղաքական կյանքի պարադոքսալ կողմը շարունակում է մնալ այն, որ նրա հետ գործ ունեցողները հաճախ ստիպված են լինում տարանջատվելու ըստ համալիրների՝ վառելիքաէներգետիկ, ռազմական, դիվանագիտական եւ այլն: Ավելին, նույնիսկ ճյուղերի ներսում հարկ է լինում բախվել անհատական-խմբային շահերի (Բերեզովսկի, Ալեկպերով, Վյախիրեւ եւ այլն): Այնպես որ, անվերապահորեն խոսել Նեմցովական գծի հաղթանակի մասին՝ դեռ վաղ է:

Այդուհանդերձ, Դումայում «Իրաքի Հանրապետության հետ համագործակցության զարգացման միջոցառումների մասին» օրենքի ընդունումից հետո Ռուսաստանում սկսեցին խոսել Իրաքի հետ հարաբերությունների բազմաթյան հեռանկարների եւ Բաքվի նավթի խնդրի լուծման բարդության եւ դրա տնտեսական անարդյունավետության մասին: Հիմնական փաստարկները հետեւյալն են. Իրաքի պաշարներն ավելի մեծ են, նա ունի նավթի կուտակման մեծ պահեստարաններ, խնդիրներ չունի նավթամուղների հարցում, արդյունահանման տեխնոլոգիան ավելի բարձր է, հետախուզված պաշարներով երկիրն առաջիններից մեկն է աշխարհում: Իրաքը ՕՊԵԿ-ի անդամ է եւ կարող է ակտիվ դեր խաղալ համաշխարհային գների փոփոխման մեջ: Նա Ռուսաստանին մեծ արտոնություններ է տալիս՝ մանրելով ծախսերի հատուցման հարցում եւ այլն: Դրա դիմաց ի՞նչ ունի Բաքուն: Ադրբեջանի նավթն արդյունահանվում է ծովային պլատֆորմներից, որ ավելի դժվար է, հետախուզված պաշարներն անհամեմատ քիչ են, առ այսօր լուծված չեն նավթամուղների երթուղիները, այն էլ՝ քաղաքական ու ռազմական կոնֆլիկտներով հագեցած աշխարհագրությունում, անորոշ են ՕՊԵԿ-Ադրբեջան փոխհարաբերությունները եւ այլն: Այսպիսով իրո՞ք Իրաքի նավթը կխորտակի կասպիականը:

Հայերիս համար բնավ էլ ոչ հետաքրքրական այս հարցի պատասխանի որոնումներն ինձ գցեցին արաբ լրագրողների (մասնավորապես իրաքցի), փորձագետների շրջապատը: Գործընկերներս «ըմբռնումով» վերաբերվեցին իմ շահագրգռությանը խնդրի «արաբական» լուծման մեջ, ընդլայնեցին խոսակցության շրջանակը՝ նավթի հարցը քննարկելով համատարածքային աշխարհաքաղաքական իրողությունների հենքի վրա: Նրանց կարծիքով, ժամանակը չի նեղի, եթե Ռուսաստանը չվերադառնա Մերձավոր Արեւելք, ընդամենը, ոչ միայն նավթի համար՝ վերջին ժամանակներս Ռուսաստա-

ապա հարավի վառողի տակառը անմասն չի թողնի հյուսիսի գերտերությանը: Ռուսաստանի զանգվածային տեղեկատվության միջոցները «Որբանկատորեն» շրջանցում են այս հարցի քննարկումը, որ բացատրելի է. այս երկրի թերթերը, ոտքից մինչեւ գլուխ սեփականությունը կենտրոնացած են ռուսաստանյան ֆինանսաարդյունաբերական վերահսկողության ներքո, որոնց ոչ մի պարագայում ձեռնտու չէ ուժեղ ու ազդեցիկ Ռուսաստանը: Այս իրողության մեջ արաբների համար առավել քան տեսանելի է արտգործնախարար Պրիմակովի՝ Մերձավոր Արեւելքի խորը գիտակի անհանգստությունը: Նավթային նոր նախաձեռնությունների մեջ առաջին հերթին պետք է տեսնել աշխարհաքաղաքական նրա նախանշած ընդհանուր ռազմավարական կուրսը: Պրիմակովն ակտիվ հարաբերությունների մեջ է Իրանի, Իրաքի, Լիբիայի, Ալժիրի հետ՝ երկրներ, որոնք ՕՊԵԿ-ում առանձնացված խումբ են կազմում ի հակակշիռ ԱՄՆ-ի շահերի: Այսինքն, Ռուսաստանը փորձում է այդ երկրների միջոցով կամ նրանց հետ ներազդել համաշխարհային նավթաքաղաքականության վրա: Եթե մտահղացումը հաջողվի, Ռուսաստանը, հաշվի առնելով նաեւ սեփական կարողությունները, մեծ կշիռ ձեռք կբերի այդ ասպարեզում: Զրուցակիցներս նշում էին նաեւ այդ նախաձեռնության հակաթուրքական նպատակաուղղվածությունը, որ, անտարակույս, երկրորդական հանգամանք չէ արաբ ազգի շահերի տեսանկյունից: Ավելին՝ սիրիացի լրագրողներից մեկն ասաց, որ իր երկրի համար առաջին թշնամին ոչ այնքան Իսրայելն է, ինչքան՝ Թուրքիան: Իրաքցիները չեն թաքցնում իրենց անհանգստությունն այն բանից, որ քրդերին քարշելու պատրվակով Հյուսիսային Իրաք ներխուժած թուրքական բանակը կարող է նավթով գերհարուստ այդ շրջանը բռնազավթել: Մոսկվա-Թեհրան-Բաղդադ ուղղվածությամբ առանցքի ստեղծումով վերջին երկուսի համերաշխեցման պայմանով ռուսական ազգային քաղաքական նախաձեռնությունը նավթայինի հետ մեկտեղ կարող է հաջողությամբ դիմակայել ԱՄՆ-ի մերձավորարեւելյան դաշնակիցների նկրտումներին:

Իրաքի նավթի հետ կապված խնդիրների մեջ արաբներն ամենաբարդը համարում են ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների վերացումը, որի հիմնական հակառակորդը ԱՄՆ-ն է: Նրան պետք չէ ուժեղ Սադդամ Հուսեյնը: Բայց Հուսեյնը Ռուսաստանի հետ մեկտեղ ուժե-

Արաբ զրուցակիցներս հատուկ նշեցին, որ ռուսների քայլերի արդյունավետությունը կախված կլինի նրանց գործելակերպի արագությունից ու դինամիկությունից: Մինչեւ պատժամիջոցների վերացումը Իրաքում հետախուզական-նախապատրաստական մեծ աշխատանքներ են կատարվում:

Այս առումով Ռուսաստանը մեծ առավելություններ ունի: Չպետք է մոռանալ, որ Իրաքի հետ ամենաակտիվ համագործակցությունն ունեցող ռուսական ЛУКойл հզոր «տերությունը» նախկին խորհրդային նավթահանման կարգի ժառանգորդն է (նրա նախագահ՝ ծագումով ադրբեջանցի Վ. Ալեկպերովը ԽՍՀՄ նավթարդյունաբերության նախարարի տեղակալն էր) եւ նրա գաղտնի պահարաններում իրենց «ժամին» են սպասում Իրաքի հետախուզված նավթապաշարների քարտեզներն ու մյուս փաստաթղթերը:

Կրկին անդրադառնանք Բաքվի ու Բաղդադի մրցակցության հարցին: Բաքվի նավթի «անարդյունավետության» թեզիսը զրուցակիցներս լուրջ չընդունեցին: Տեսականորեն Իրաքը իրոք կարող է խորտակել ադրբեջանական նավթահանքերը, ասացին նրանք, բայց ով կթողնի նրան գործել սեփական հայեցողությամբ: Համաշխարհային նավթարդյունաբերությունը գերփոխկապակցված մարմին է, եւ նույնիսկ դոլարի կամ գնի փոփոխությունը գների մեջ միլիարդավոր դոլարների կորուստ կարող է պատճառել մի երկրի եւ առասպելական շահույթներ բերել մի ուրիշի: Բաքվում եւ Բաղդադում գործում են նույն նավթային կոնցեռնները, որոնք կենաց պայքար են մղում ներդրված ամեն մի դոլարի դիմաց: Այլ բան է, որ Բաքուն կարող է չարդարացնել իրեն հատկացված դերը՝ նրա անհարկի ունեցվածության հետեւանքով: Արաբների կարծիքով, Ռուսաստանը շատ կշահի, եթե կարողանա առավելագույնս ձգձգել ադրբեջանական նավթի շահագործումը եւ փոխադրումը, ընդ որում ոչ թե իր մեղքով (դրա դիմաց հարկ կլինի տուգանքներ վճարել), այլ միջազգային կոնսորցիումի: Մանավանդ որ այնտեղ նկատվում են որոշ խմորումներ. ամերիկյան «Մակ-Դերմոտ» կորպորացիան վերջերս հրաժարվեց իր բաժնից, «Բրիտիշ պետրոլեումը» մտածում է կասպիական ֆինանսավորման համար նախատեսված իր կապիտալի մի մասը Հարավ-Արեւելյան Ասիա վերահասցեագրելու մասին...

ՌՈՒԲԵՆ [illegible],
Մոսկվա

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԱՄՆ-ը համաձայնեց ՄԱԿ-ին 819 մլն դոլար վճարել, բայց պայմանով

Ամերիկյան Սենատի արտաքին գործերի հարցերով հանձնաժողովը հավանություն տվեց ՄԱԿ-ին ԱՄՆ-ի անդամի ֆինանսական պարտքի մեծ մասի մարման ծրագրին: Ըստ այդ ծրագրի համաձայն Միացյալ Նահանգները ՄԱԿ-ին կվճարի 819 մլն դոլար, իսկ այդ միջազգային կազմակերպությունը որպես պատասխան պետք է կրճատի ծախսերը եւ անձնակազմի կրճատման ծրագիր, ինչպես նաեւ կկրճատի Վաշինգտոնի տարեկան մուծումները ՄԱԿ-ին: ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանը կասկած հայտնեց, թե ՄԱԿ-ի երկրները կընդունեն ԱՄՆ-ի պայմանները: *VOA*

Մասխադովը կարգադրեց ցրել Սալման Ռադուեւի ջոկատները եւ «գայլերին»

16 ՀՈՒՆԻՍ, RFI: Մոսկվայից եկած հաղորդագրությունների համաձայն, կիրակի օրը Չեչնիայի ղեկավար Ասլան Մասխադովը կարգադրեց ցրել Սալման Ռադուեւի մարտական ջոկատները, ինչպես նաեւ հայտարարեց կանանց «Գայլ» խմբի կազմացրման մասին: Դեռեւս անհասկանալի է, թե ինչպես պետք է կյանքի կոչվի Մասխադովի որոշումը: Հիմնվելով, սակայն, չեչենական պաշտոնական աղբյուրների վրա, Ինտերֆաքս գործակալությունը հաղորդեց, որ Ռադուեւը կարծես թե համաձայն է իր ենթակաների հանդեպ ընդունված որոշմանը, սակայն ոչ մի առարկություն չկա, որ այդ անօրենի զինյալների մարտիկներն իրոք պատրաստ են զենքը վայր դնել եւ այլեւս ոչ մի գործողություն չիրագործել: Ավելին՝ Չեչնիայում ընդհանուր իրավիճակն առաջվա պես լարված է: Մայիսի 10-ին եւ հունիսի 11-ին այնտեղ առեւանգված մի քանի ռուսաստանյան լրագրողներ մնում են ավազակների ձեռքին:

Հնդկաստանի վարչապետը պատերազմ է հայտարարել կաշառակերությանը

ԴԵԼԻ, 16 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հնդկաստանի կառավարության ղեկավար Ինդեր Կումար Գուջրալը ասել է, թե վերջ պետք է տալ կաշառակերությանը երկրի իշխանության վերին աստիճաններում: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, կաշառակերությունն արմատախիլ անելը նա համարում է իր առաջնահերթ խնդիրը, բայց ասել է, թե այս պայքարը վերածել սանձարձակ ահաբեկչության: «Մենք հասարակությունից չենք թաքցնի որեւէ բան այն անձանց, ինչ որ հաջողվի բացահայտել», ընդգծել է Գուջրալը:

Ֆրանյո Թուջմանը վերընտրվեց Խորվաթիայի նախագահ

16 ՀՈՒՆԻՍ, RFI: Զագրեբից եկած հաղորդագրությունների համաձայն, Խորվաթիայում անցած կիրակի օրը տեղի ունեցած նախագահական ընտրությունների առաջին փուլում խոշոր, ինչպես եւ ենթադրվում էր, հաղթանակ տարավ պետության այժմյան ղեկավար 75-ամյա Ֆրանյո Թուջմանը: Ըստ նախնական տվյալների, նա ստացել է ընտրողների ձայների 60 տոկոսից ավելին: Նախագահական մանդատը տրվում է 5 տարով: [illegible] Թուջմանի հաղթանակը:

Վաճառվում են

Բեռնատար վերելակ ([illegible] արտադր.), չօգտագործված, 1000 կգ, 1.4 1.95 2.2 մ:

Հացաթխման արտադրամասի կոմպլեկտ (աշխատող):

Ավտոմեքենա «Մերսեդես-123» (ֆուրգոն), դիզելային (լրիվ վերանորոգված):

Ավտոմեքենա «Մոսկվիչ-426» (ֆուրգոն) սարքին:

Հեռախոս 58-24-41, 56-21-08, 52-76-12:

ԵՐԵՎԱՆ-ԼԱՐՆԱԿԱ (ԿԻՊՐՈՍ)

ՈՒՂԻՂ ՉՎԵՐԹԸ ԿԱՏԱՐՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՇԱԲԱԹ

«ԱՅԱՔՍ»

ՖԻՐՄԱՆ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ՑԱՆԿԱՑՈՂՆԵՐԻՆ ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՃԵԼԻ ԾՈՎԱՓՆՅԱ ՀԱՆԳՍՏԻ

ԿԻՊՐՈՍՈՒՄ

ՀՐԱՇԱԼԻ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆ ԾՈՎԱՓ

ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱՆՑ

ԲՈԼՈՐ ՏԱՐԻՔՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

ԷՔՍԿՈՒՐՍԻԱՆԵՐ ԿԻՊՐՈՍԻ ՏԵՍԱՐԺԱՆ ՎԱՅՐԵՐՈՎ

ԲԱՐՁՐԱԿԱՐԳ ՀՅՈՒՐԱՆՈՑՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ՀԱՐՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ

ԵՐԵՎԱՆ, ՊՈՒՇԿԻՆԻ Փ. 43/ա ՀԵՌ. 538845

Մշակոյթ

Դոկտոր Կ. Դալլաքեանի շահեկան եւ ուսանելի աշխատասիրութիւնը

«Պատմութեան լուսանցքին կը մնան միայն դասը լաւ չսերտած ժողովուրդները»: Այս խօսքերով աւարտած է «ՀԲԸ Միութեան նախագահ Գ. Կիւլպենկեանի հրաժարականի հարցի շուրջ» խորագիրը կրող իր աշխատասիրութիւնը հայրենի ներհուն մտաւորական դոկտ. Կարլէն Դալլաքեանը:

Օգտագործելով Հայաստանի Հանրապետութեան հասարակական եւ քաղաքական կազմակերպութիւններու փաստաթուղթերու Կեդրոնական պետական արխիւը, նաեւ այլ արխիւները եւ մասնաւորապէս սփիւռքահայ, հայրենի եւ թրքական մամուլը, հեղինակը ներկայացուցած է ՀԲԸ Միութեան նախագահ Կիւլպենկեանի հրաժարականի հարցի շարժառիթները եւ լուսարձակի տակ առած թրքականութեան կողմէ յղացուած իր վերջին հարիւրամեակին ուղղակի եւ յաճախ անուղղակի միջոցներով իրագործուող մեր հայրենիքի պարպումը, Թուրքիոյ սահմանամերձ երկիրներու հայաթափումը եւ հայ ժողովուրդի պատմամշակութային ժառանգութեան իւրացումը նպատակադրող սադայէլական ծրագիրը, լայնածաւալ ծրագիր մը, որուն 1930-ական թուականներու գործընթացին պատահական մէկ արդիւնքը եղած է Կիւլպենկեանի հրաժարումը:

1930-ի հոկտեմբերին Բարեգործականի նախագահ ընտրուած եւ իր բառերով «հոգով սրտով» իր գործին փարած Գալուստ Կիւլպենկեան 1932 ապրիլին կը ներկայացնէ իր հրաժարականը իր անձին դէմ Հայաստանի համայնավար կուսակցութեան քարտուղար Աղասի Խանջեանի «անհերքելի առարկութիւնով» կատարուած «նախատինքներուն» պատճառով (էջ 5-6):

ՀԲԸ Միութեան վարիչ-պատուիրակ Վահան Մալէզեանի, սփիւռքի բազմաթիւ կազմակերպութիւններուն եւ նոյնիսկ Ֆրանսայի մէջ Խորհրդային Միութեան ներկայացուցչութեան միջնորդութիւնները Կիւլպենկեանի հասցէին եղած ապաշնորհ ամբաստանութիւնները սրբագրելու, կը մերժուին Հայաստանի կառավարութեան կողմէ:

Աղասի Խանջեան 1931 հոկտեմբեր 14-ի իր նիւթով ամբաստաներ էր Կիւլպենկեանը, թէ ան Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան հետ համագործակցելով եւ Արեւմուտքի գաղթաշխարհական երկիրներուն ու մասնաւորաբար Ֆրանսայի գործիք դառնալով կը հովանաւորէր հիւսիսային Սուրիոյ մէջ ստեղծումը «Հայկական օջախի» մը, որ պիտի ծառայէր որպէս կայսերապաշտական խարիսխ ներխուժելու համար Խորհրդային Միութեան եւ այս վերջինին այդ օրերու բարեկամ Թուրքիոյ վրայ: Ներխուժումի ծրագիրին իբր թէ մաս պիտի առնէին նաեւ քիւրտերը, որոնց հետ կը կարծուէր թէ կը գործակցէին սփիւռքահայ կուսակցութիւնները: Զուգահեռաբար, Կիւլպենկեան իբր թէ պիտի հաւաքէր «Հայկական օջախի» հայ աշխատաւորները, զանոնք աժան օրավարձով աշխատցնելով իր նաւթային գործերուն մէջ:

Իրականութիւնն այն էր, որ խնդրոյ առարկայ ժամանակաշրջանին որոշուեր էր ընդառաջել Յունաստանի անգործ ու թշուառ հայ գաղթականներու խնդրանքին եւ անոնցմէ մաս մը փոխադրել իրենց ազգականներուն մօտ՝ Սուրիա: Ասկէ առաջ ՀԲԸ Միութեան դիմումները Երեւան Յունաստանի գաղթականները Հայաստան փոխադրելու անհետեւանք մնացեր էին:

Սակայն, Յունաստանի գաղթականներուն Սուրիա փոխադրութեան գաղափարը չիրականացաւ: Հայրենիքի իշխանութիւնները կը [illegible] ահաբեկած «Հայկական օջախի» ծրագիրէն յանկարծ կը յայտարարեն ներգաղթ, որուն յաջողութեան, բնականաբար, «[illegible]» կը լծուին ՀԲԸ Միութիւնն ու Գ. Կիւլպենկեանը (էջ 19):

Դոկտ. Դալլաքեան հմուտ բժիշկի մը բծախնդրութեամբ ախտաճանաչումը կ'ընէ մեր պատմութեան վերջին հարիւրամեակի շարք մը վերիվայրումներուն եւ ի յայտ կը բերէ թրքականութեան ահաւոր ծրագիրը ժամանակակից Թուրքիան շրջապատող երկիրները հայաթափելու եւ թուրք ժողովուրդը աշխարհին ներկայացնելու որպէս հայկական հողերուն բնիկ տարր: Այս նպատակը հետեւողական կերպով կը հետապնդէ թրքական քաղաքական մեքենան, որ իր յղացած «դիւային, բայց հանճարեղ սադրանքներով» (էջ 87) կը ստեղծէ «Հայկական օջախ» բացատրութիւնը, այդ «օջախին» կը կապէ քրդական ապստամբական շարժումը եւ Խորհրդային Միութեան ու Թուրքիոյ վրայ ներխուժումի առասպելները եւ արաբական երկիրներու խեղճ հայ գաղթականները կը ներկայացնէ որպէս գաղութարարական երկիր Ֆրանսայի հաւատարիմ, բայց հիւրընկալ երկիրներու կեանքին դաւող տարր:

Այս արտառոց քաղաքականութեան գործը կը կատարուի թրքական կառավարութեան հրատարակած «Կանաչ գիրք»ին եւ Պոլիսէն սնած Բէյրութի «Ալ Ահրար», Գերմանիոյ «Ֆրանքֆուրտեր Ցայտունգ» եւ Անդրկովկասի ազդեցիկ «Զարյա Վոստոկա» թերթերուն միջոցով, որոնք ոչ միայն կը յաջողին արաբական աշխարհի հանրային կարծիքը թունաւորել ընչազուրկ եւ անօթի հայ գաղթականներուն դէմ, այլ նաեւ ներխուժումի առասպելներով սարսափեցնելով Խորհրդային Հայաստանի կառավարութեան պատճառ կ'ըլլան քարիւղի արքայ Գալուստ Կիւլպենկեանի հրաժարումին ազգային ծառայութենէն:

Սադրող կառավարութիւնը եւ անոր քաղաքական մեքենայի ղեկավարները կը յաջողին, որովհետեւ լաւագոյնս կը գիտակցին ամէն ուղղութեամբ «կայսերապաշտական» դաւեր տեսնող Խորհրդային Միութեան ներքին քաղաքական կեանքի հալածանքի մթնոլորտին: Հեղինակը կ'ափսոսայ [illegible] կարդալի խեղճութիւնը մեր քաղաքական լրագրողներուն, որոնք խաղալիք կը դառնան սադրանքներու մէջ «տաղանդաւոր քարոզութեան վրայ» գտնուող իրենց թուրք պաշտօնակիցներուն (92-93):

Դոկտ. Դալլաքեանի աշխատասիրութիւնը հրատարակուած հայրենի «Ազգ» օրաթերթին կազմէն, ոչ միայն խիստ շահեկան է մեր ժողովուրդի ընթերցողներու համար, այլ նաեւ ուսանելի թէ՛ հայրենիքի եւ թէ՛ սփիւռքի մեր ազգային կեանքը առաջնորդող անձերուն համար:

ԱԳԱՊԻ ՆԱՍԻՊԵԱՆ
Նիկոսիա

ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ

«Հոգեւոր ճնշման ճիրաններում»-ը ընդդեմ աղանդավորության

«Գլաձոր» կառավարման համալսարանը լույս է ընծայել փիլիսոփայության գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Արամ Սարգսյանի «Հոգեւոր ճնշման ճիրաններում» աշխատությունը: Աղանդավորության ազգային-հասարակական դերի գնահատման գիտնականի այս արժեքավոր փորձն ամփոփում է մեզանում օրըստօրե տարածվող աղանդավորության կարեւորագույն դրսեւորումների՝ բապտիզմի, ադվենտիզմի, եհովայի վկաների, հիսունականների (հոգեգալստականների), կրիշնայականության, բահայականության ստեղծման պատմական նախադրյալների վերլուծություն, ուշագրավ տեղեկություններ աղանդավորության դեմ հայ եկեղեցու մղած պայքարի մասին:

«Վերջին մի քանի տարիների ընթացքում Հայաստան թափանցած կրոնաաղանդավորության խմբերի անդամների անսքող, մարդկանց համբերությունը չարաշահող, կպչուն քարոզչությունը, ազգի, հայրենիքի, մարդու մասին ունեցած նրանց պատկերացումները, հայի ավանդական ըմբռնումներին հակադրվող կենցաղավարությունը առաջացրել են բնակչության զայրույթը, բայց եւ հետաքրքրությունը այդ ուղղությունների նկատմամբ», գրում է հեղինակը: Վերլուծելով աղանդներից յուրաքանչյուրն, իր գրքի «Ի՞նչ անել» եզրափակիչ մասում Արամ Սարգսյանը ընթերցողին է ներկայացնում Վազգեն Ա եւ Գարեգին Ա կաթողիկոսների տեսակետները, ինչպես եւ ժամանակին գրված Րաֆֆու գնահատականը հայ իրականություն ներխուժած կրոնական հոգեւոր աղետների մասին: Քանի որ մեզանում գործող աղանդավորական խմբերի գործունեությունը եւ գաղափարախոսությունը լուսաբանող գրականություն գոյություն չունի, սույն գիրքը գնահատելի ներդրում է ժամանակակից կրոնական աղանդավորության էությունը, ծագումը եւ նրանց վնասաբեր հետեւանքներն ընթերցողին հանրամատչելի լեզվով մատուցելու շնորհակալ գործում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հանդիպում Էլվիրա Ուզունյանի հետ

Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում օրերս տեղի ունեցավ հանդիպում ՀՀ ժողովրդական արտիստուհի, ժամանակին Երեւանի Ա. Սպենդիարյանի օպերայի եւ բալետի թատրոնի մեներգչուհի (այժմ ամերիկաբնակ) Էլվիրա Ուզունյանի հետ: Երգչուհու՝ հայ բեմին եւ վոկալ արվեստին բերված անուրանալի վաստակը նշեցին «Հայաստան-Վրաստան» ընկերության նախագահ Հերբերտ Մելիքսեթյանը, Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի դոցենտ Ռաֆայել Հակոբյանը: Ուզունյանի կատարումները ճանաչված նվագակցող Հեղինե Տեր-Ղեւոնդյանի հետ համատեղ հանդիսատեսին գեղեցիկ պահեր պարգեւեցին: Անվանի երգչուհու հետ ստեղծագործական հանդիպմանն իրենց մասնակցությունը բերեցին Ազգային օպերային թատրոնի մեներգիչներն ու Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի սաները:

Հ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Այցելություն Արամ Խաչատրյանի շիրիմին 94-ամյակի կապակցությամբ

Երաժշտասեր հասարակությունը Արամ Խաչատրյանի տուն-թանգարանի տնօրինության նախաձեռնությամբ նշեց XX դ. մեծանուն կոմպոզիտոր, հայ մշակույթի երախտավոր Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 94-ամյակը: Պանթեոնում հանդիսության բացման խոսք ասաց կոմպոզիտոր Էդվարդ Միրզոյանը: Ա. Խաչատրյանի մասին երախտարժան հուշեր պատմեցին կոմպոզիտորի տուն-թանգարանի տնօրեն Զոհար Հարությունյանը, երաժշտագետ Զեմմա Սարգսյանը, այլոք... Արարողության ավարտին Էդվարդ Միրզոյանի առաջարկով Ա. Խաչատրյանի շիրիմին բերված ծաղկեփնջերից մեկը ներկաները դրեցին մեծն Կոմիտասի շիրիմին: «Արամ Խաչատրյանն իրեն համարում էր վարպետի աշակերտը, եւ այս ծաղիկները թող խորհրդանշեն հայ ժողովրդի երկու պանծալի զավակների հոգեւոր հավերժական կապը», նշեց Էդվարդ Միրզոյանը:

Զ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Երեւան. Բացվեց ավստրիական արդի գրաֆիկայի նկարիչների ցուցահանդեսը

Ռոբերտ Կաբասը եւ իր «Մերկ կինը» գծանկարը

Երեկ Արտասահմանյան երկրների հետ մշակութային կապի եւ համագործակցության հայկական ընկերությունում կայացավ ավստրիական արդի գրաֆիկայի ցուցահանդեսի բացումը: Ուշագրավ էր, որ ավստրիացի նկարիչների Դրագո Պրելոգի, Ֆելիքս Վալկեի, Ադոլֆ Ֆրոների, Հելմուտ Սվոբոդայի, Էդգար Չդրախալի, Պետեր Դվորակի, Հաննես Մլենեկի թվում ցուցահանդեսին իր մասնակցությունը բերեց ավստրիահայ ճանաչված նկարիչ Ռոբերտ Կաբասը: Տաղանդավոր արվեստագետը ծնվել է Ներքին Ավստրիայի Պուրգշտալ քաղաքում 1952 թ., ավարտել է Վիեննայի կերպարվեստի ակադեմիան, արժանացել հատուկ կրթաթոշակների Եգիպտոսում, Գերմանիայում, Նորվեգիայում: Նկարիչը պարգեւատրվել է Ավստրիայի գիտության եւ հետազոտությունների ֆեդերալ նախարարության պատվավոր, Թեոդոր Քյորների անվան եւ Վիեննայի, ինչպես եւ «Երաժշտական երկիր Ավստրիա» փառատոնի մրցանակներով:

Ռոբերտ Կաբասը անհատական ցուցահանդեսներ է ունեցել Ավստրիայում, Գերմանիայում, Բելգիայում, Եգիպտոսում, Շվեյցարիայում: Հիշյալ ցուցահանդեսում հայրենիքում առաջին անգամ ներկայացված էին Ռոբերտ Կաբասի վերջին շրջանի աշխատանքներից քառասունը, որոնք հատուկ ուշադրության արժանացան հանդիսականների կողմից: Ավստրիացի նկարիչների ցուցահանդեսի բացման արարողությանը խոսք ասացին ԱՕԿՄ-ի նախագահ Լավրենտի Բարսեղյանը, «Հայաստան-Ավստրիա» ընկերության նախագահ Ալբերտ Բաղայանը եւ Ավստրիայի արտաքին գործերի նախարարության պատասխանատու աշխատող տիկին Հայդեմարի Գյուրները, նշելով երկու երկրների մշակութային կապերի առավել զարգացման կարեւորությունը: Այդ հանդիսավոր արարողությունը ճեմասրահից դահլիճ տեղափոխվեց, ու ներկաներին երաժշտական ողջույն հղեցին երիտասարդ կատարողները (Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի լարային քառյակը եւ Վ. Հորովիցի անվան մրցույթի դիպլոմանտ Ա. Ասմարյանը), հնչեցնելով Մոցարտի եւ Շուբերտի ստեղծագործություններից:

Ուշագրավ միջոցառումն ավարտվեց «Հայացք դեպի վերեւ» վավերագրական ֆիլմի ցուցադրումով (ռեժիսոր Ա. Քաջվորյան), որը նվիրված էր «Հայաստան-Ավստրիա» ընկերության ժամանակի նախագահ, XX դ. յուրօրինակ [illegible] միջազգային [illegible] լայն ճանաչում գտած հայ կոմպոզիտոր Ավետ Տերտերյանին:

Ա. Հ.

Գրադարանի քառորդ դարը

Հիմնադրման եւ գործունեության 25 տարին բոլորեց գիտատեխնիկական տեղեկատվության հանրապետական գրադարանի Գյումրիի մասնաճյուղը: Ստեղծվելով 1972 թ. մայիսին, անցած տարիների ընթացքում այն անգնահատելի ծառայություն է մատուցել քաղաքի եւ Շիրակի արդյունաբերության ոլորտի մասնագետներին, գիտական, տեխնիկական մտավորականությանը, իսկ մյուս ընթերցողներին՝ ապահովելով մասնագիտական գրականությամբ, անհրաժեշտ գիտատեխնիկական տեղեկատվությամբ, օգնելով տեղի ձեռնարկություններում, հաստատություններում ու մերձակա շրջաններում համանման փոքր գրադարանների հիմնմանը: Գրքի այս օջախն իր դերը հնարավորին չափով պահպանում է նաեւ ներկայիս աննպաստ պայմաններում, մանավանդ՝ այսօրվա Գյումրիում, որտեղ գրադարան հասկացությունն ընդհանուր առմամբ արդեն հնաքանության տեղ է հնչում: Չնայած գրքաֆոնդի համալրման բացակայությանը, ընթերցողների մի որոշակի շրջանակ շարունակում է օգտվել շուրջ 150 հազար կտոր տեխնիկական գրականությունից, որը ներառում է զգալի թվով արդեն հազվագյուտ համարվող հրատարակություններ:

Ռ. Մ.

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հակոբ Տոնոյանի անվան վերնագավաթը «Փյունիկին»

Չեմպիոնը գավաթակրից ուժեղ է

1996-97 թթ. ֆուտբոլային մրցաշրջանն ավարտվեց վերնագավաթի խաղարկությամբ Հայաստանի չեմպիոնի «Փյունիկի» եւ գավաթակրի «Արարատի» ֆուտբոլիստների միջեւ: Թեեւ այս մրցանակի վիճարկումն ինչ-որ տեղ ձեւական բնույթ էր կրում (այն առումով, որ միջազգային որեւէ պաշտոնական մրցաշարի մասնակցելու հնարավորություն չէր ընձեռում), այնուամենայնիվ, մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել առաջին հերթին որպես Արկադի Անդրեասյանի եւ Խորեն Հովհաննիսյանի թիմերի մրցամարտ: Բացի այդ, «Փյունիկի» ավագ մարզիչը բազմիցս հայտարարել էր, որ իր թիմն այս տարի նվաճելու է թե՛ չեմպիոնի կոչումը, եւ թե՛ գավաթը: Բայց գավաթի եզրափակիչում կրած պարտությունը, հավանաբար, ցնցում էր փյունիկցիների համար: Ուստի ենթադրվում էր, որ չեմպիոնը կձգտի բավարարել հատուցման ձգտումը:

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

Խաղասկզբում թվում էր, թե «Փյունիկի» սպասելիքները լիովին կարդարանան եւ, ընդ որում, շատ արագ: Չեմպիոնը բարձր տեմպով սկսեց խաղը եւ արդեն 8-րդ րոպեին Արմեն Սանամյանը կարող էր բացել հաշիվը, սակայն ձախ եզրում մեն-մենակ հայտնվելով «Արարատի» դարպասապահ Հարություն Աբրահամյանի դիմաց՝ չկարողացավ գնդակն ուղարկել դարպասի մոտակա անկյունը: Սակայն շուտով արարատցիներին (ինչպես եւ գավաթի եզրափակիչում) հաջողվեց գնդակը պահելու եւ մանր փոխանցումների շնորհիվ գցել խաղի տեմպը: Չգիտեմ, ուժեղ շոգի, թե այլ գործոնի պատճառով դանդաղեցին նաեւ փյունիկցիները: Այնուամենայնիվ, ժամանակ առ ժամանակ նրանց սուր ճեղքումներ էին հաջողվում, իսկ երբ «Արարատի» պաշտպանությունն անանցանելի էր դառնում, «Փյունիկի» ֆուտբոլիստները դիմում էին հեռահար հարվածների, ինչն այդ երեկո հիանալի էր հաջողվում նրանց եւ, եթե չլիներ Հարություն Աբրահամյանի վարպետ խաղը, դժվար կլիներ զսպել, թե հարվածներից [illegible] Այս հնարքին հատկապես հաճախ էր դիմում Վարազդատ Ավետիսյանը, որն արդեն 17-րդ եւ 26-րդ րոպեներին լրջորեն անհանգստացրեց Աբրահամյանին: Առաջ անցնելով նշենք, որ հանդիպման հաշիվը Վարազդատը բացեց հեռահար ընթացքից հարվածով, որն անակնկալ էր «Արարատի» դարպասապահի համար: Այս պահին մենք դեռ կանդրադառնանք:

Երկրորդ խաղակեսի մեծ մասը կողմերը հիմնականում դիրքային կռիվ էին մղում: Այնպիսի տպավորություն էր, թե մրցակիցները նպատակ էին դրել «ոչնչացնել» միմյանց: Հատկանշական է, որ այս պարագայում գլխավոր մրցավար Սլավա Ղազարյանը բավարարվում էր «բացատրական աշխատանքով»: Թեեւ, երբ դեռ խաղասկզբում (10-րդ րոպեին) կոպիտ խաղի համար դեղին քարտի արժանացավ արարատցի Արամ Ոսկանյանը, թվաց, թե մրցավարը վճռականորեն է տրամադրված: 0-0 հաշիվը պահպանվեց մինչեւ 75-րդ րոպեն: Մինչ այդ տրիբունաներում հավաքված մարզասերները ենթադրություններ էին անում մրցաշարի շարունակության մասին ոչ-ոքիի դեպքում: Ամենատարածված կարծիքն այն էր, որ կնշանակվի լրացուցիչ ժամանակ մինչեւ առաջին գոլը, իսկ այս տարբերակի չգործելու դեպքում 11 մետրանոցների հարվածաշար: Փորձելով աշխուժացնել խաղը, մարզիչները փոխարինումներ կատարեցին խաղադաշտ մտցնելով համապատասխանաբար Արմեն Շահգելդյանին եւ Համլետ Մխիթարյանին («Փյունիկ») Կարեն Բարսեղյանին եւ Արթուր Քոչարյանին («Արարատ»): Ի դեպ, Մխիթարյանը փոխարինեց Արմեն Սանամյանին, որն ակտիվ սկսելով հանդիպումը աստիճանաբար ստվերում հայտնվեց: Ի տարբերություն գավաթի եզրափակիչի, սպասելիքները չարդարացրեցին Արշակ Ամիրյանը եւ Սեդրակ Բաբայանը, որոնք մայիսի 28-ին ավելի հետաքրքիր էին գործում: Համլետ Մխիթարյանի խաղի մեջ մտնելուց հետո «Փյունիկի» խաղն առջեւի գծում զգալիորեն աշխուժացավ, սակայն որոշ ժամանակ անց չեմպիոնների գրոհների թափը կրկին թուլացավ: Եվ միայն խաղադաշտում Շահգելդյանի հայտնվելուց հետո «Փյունիկի» «շարժիչը» աշխատեց ողջ հզորությամբ: Արմեն Շահգելդյանը վնասվածքից հետո սահունորեն ընտելացել է «Փյունիկի» խաղաոճին եւ խաղից խաղ ձեռք է բերում նախկին վստահությունը: Այս մրցամարտում էլ նա հաջողում էր գործել թե՛ պաշտպանությունում, եւ թե՛ հարձակման գծում: Դեռ 74-րդ րոպեին նա կարող էր հաջողության հասնել, բայց խաղը [illegible] նրա թույլ հարվածից հետո գնդակն անպաշտպան դարպասի գծից դուրս բերեց «Արարատի» պաշտպանը: Իսկ մեկ րոպե անց փայլուն խաղացին Վարազդատ եւ Արսեն Ավետիսյանները: Վերջինս ցուցաբերելով խաղադաշտը տեսնելու զարմանալի ունակություն աջ եզրից գնդակը փոխանցեց Վարազդատին, որն էլ մեկ ակնթարթում «մշակելով» այն ընթացքից հարվածով գրավեց դարպասը 1-0: Լարվածությունը մի փոքր թուլացավ, բայց չվերացավ: Պարզ էր, որ «Արարատը» մեծ ուժերով առաջ էր գնալու եւ դա այդպես էլ եղավ: 86-րդ րոպեին «Փյունիկի» ակնթարթային հակագրոհը եզրափակեց Արմեն Շահգելդյանը՝ 2-0: Դրանից հետո խաղի ելքն այլեւս կասկած չէր հարուցում:

«Փյունիկին» վերնագավաթը հանձնեց Հակոբ Տոնոյանի որդին Արան: Փյունիկցիներն արժանացան նաեւ չեմպիոնի համար նախատեսված գավաթին: Տոնոյանների ընտանիքի կողմից հատուկ մրցանակի արժանացավ առաջին գոլի հեղինակը՝ Վարազդատ Ավետիսյանը: Առանց մրցանակի չմնաց նաեւ առաջնության լավագույն ռմբարկու Արսեն Ավետիսյանը: «Փյունիկի», «Արարատի» ֆուտբոլիստները նաեւ մեդալների, պատվոգրերի եւ դրամական պարգեւների արժանացան: Վերջում հատուկ գավաթ հանձնվեց առաջին խմբի մրցաշարի հաղթող Արտաշատի «Դվին» ակումբի ֆուտբոլիստներին, որոնք նախօրեին առաջին տեղի համար խաղում (Աշտարակում) 3-0 հաշվով հաղթել էին Վանաձորի «Լոռիին»:

1996-97 թթ. մրցաշրջանն ավարտվեց: Առջեւում նոր [illegible]:

«Փյունիկ»-«Արարատ» վաղեմի մրցակիցներ. սկզբունքային խաղ

Հակոբ Տոնոյանի անվան վերնագավաթ

«Փյունիկ» (Երեւան)-«Արարատ» (Երեւան)՝ 2-0 (0-0)

15 մայիս, Երեւան, «Հրազդան» մարզադաշտ:

Մրցավարներ՝ Սլավա Ղազարյան, Հակոբ Ներսիսյան, Արարատ Ճաղարյան, Կարեն Նալբանդյան (բոլորն էլ՝ Երեւան):

Տեսուչ՝ Թելման Ավետիսյան (Երեւան):

«Փյունիկ»- Կարեն Բաբայան, Արթուր Մկրտչյան, Հայկ Գեւորգյան, Սարգիս Հովսեփյան (ա), Սեյրան Պողոսյան, Սուրեն Չախալյան, Վարդան Մինասյան, Վարազդատ Ավետիսյան, Արսեն Ավետիսյան, Գեղամ Հովհաննիսյան (Արմեն Շահգելդյան, 68), Արմեն Սանամյան (Համլետ Մխիթարյան, 53):

Մարզիչ՝ Խորեն Հովհաննիսյան:

«Արարատ»- Հարություն Աբրահամյան (ա), Արթուր Ասոյան, Արշակ Ամիրյան, Արմեն Գալստյան (Գուրգեն Թորգոմյան, 89), Արսեն Այվազյան, Վիգեն Աբրահամյան, Արա Նիգոյան, Արամ Ոսկանյան (Կարեն Բարսեղյան, 61), Հովակիմ Հովակիմյան (Արթուր Քոչարյան, 76), Արթուր Մինասյան, Սեդրակ Բաբայան (Գեորգի Անդրեասյան, 86):

Մարզիչ՝ Արկադի Անդրեասյան:

Գոլերը՝ Վարազդատ Ավետիսյան (75), Արմեն Շահգելդյան (86):

Զգուշացվեց Արամ Ոսկանյանը (10):

ՀՈԲԵԼՅԱՆԱԿԱՆ

Մրցաշար ի հիշատակ Գառնիկ Հովհաննիսյանի

Գառնիկ Հովհաննիսյան: Սամբիստ, միջազգային կարգի սպորտի վարպետ, միջազգային, համամիութենական, հանրապետական բազմաթիվ մրցումների հաղթող եւ մրցանակակիր: Հովհաննիսյանը Հայաստանի ըմբիշներից առաջինն արժանացավ աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը: Հեռավոր 1981-ին Մադրիդում կայացած առաջնությունում Գառնիկը նվաճեց հողագնդի ուժեղագույնի կոչումը իր քաշային կարգում: Սկիզբը դրված էր, եւ դրանից հետո հայաստանցի շատ մարզիկներ ու մարզուհիներ դարձան աշխարհի ու Եվրոպայի չեմպիոններ սամբոյի գծով:

Արդեն երկու տարի է, ինչ մեզ հետ չէ տաղանդավոր մարզիկը: Նրա հիշատակը վառ պահելու համար հանրապետական ֆեդերացիան արդեն երկրորդ անգամ անցկացնում է Գառնիկ Հովհաննիսյանի հուշամրցաշար: Մեծ գործ են արել վետերան սամբիստները՝ Գառնիկի ընկերները, հատկապես նրանց հովանավորությամբ, ջանքերի շնորհիվ հուշամրցաշարն անցավ կազմակերպված, բարձր մակարդակով: «Դինամո» մարզընկերության դահլիճում ավարտված երկրորդ հուշամրցաշարին մասնակցեցին Հայաստանի տարբեր մարզերի, Լեռնային Ղարաբաղի եւ Բելառուսի 200-ից ավելի պատանի ու մեծահասակ սամբիստներ: Նշենք, որ բոլոր մենամարտերն էլ անցան սուր, հետաքրքիր պայքարում, մարզիկները ցուցադրեցին բարձր վարպետություն:

Պատանի ըմբիշներից կուզենայինք հատկապես առանձնացնել 60 կգ քաշային, երեւանցի Բաչիկ Պողոսյանին: «Հայաստան» ՄՄ սանը իր բոլոր հանդիպումներն ավարտեց ժամանակից շուտ՝ տանելով մաքուր հաղթանակներ: Այժմ ընկավ նաեւ Բելառուսի ներկայացուցիչ Յուրի Ռիբակը, որը հաղթող ճանաչվեց ծանր քաշայինների պայքարում:

Առաջ անցնելով ասենք, որ Ռիբակը առաջին տեղ գրավեց նաեւ մեծահասակների մրցաշարում, որտեղ մինչեւ 100 կգ քաշայինների եզրափակիչ գոտեմարտում վստահ առավելության հասավ երեւանցի դինամոյական Զ. Մինասյանի նկատմամբ:

Առանձին հետաքրքրությամբ էր սպասվում մեծահասակների 62 կգ քաշայինների եզրափակիչը. չէ՞ որ այս կարգում է հանդես եկել Գառնիկ Հովհաննիսյանը: Համան պայքարում հաղթող դարձավ աշխարհի առաջնության մրցանակակիր, Նոր Հաճընի ներկայացուցիչ Վահան Խոջոյանը: Հաղթողին մրցանակներ հանձնեցին Գ. Հովհաննիսյանի կինը եւ դուստրը:

Աչքի ընկան Նաղիրով եղբայրները. Ասոսը երկրորդ տեղը գրավեց 48 կգ քաշայինների պայքարում, իսկ Գրիգորը հաղթող ճանաչվեց 52 կգ քաշային մարզիկների մրցավեճում:

Ե՛վ պատանիների, ե՛ւ մեծահասակների մրցումների հաղթողներն ու մրցանակակիրները պարգեւատրվեցին մեդալներով, հաղթողներն ու առանձնապես աչքի ընկած մարզիկները՝ նաեւ գավաթներով, հուշանվերներով:

Ավարտված հուշամրցաշարը նաեւ ուժերի ստուգատես էր աշխարհի առաջնություններից առաջ: Պատանիներն ու երիտասարդները կմրցեն Ղազախստանի Ալմաթայ քաղաքում օգոստոսի 25-27-ը անցկացվելիք մրցումներում: Մեծահասակները հանդես կգան Թբիլիսիում (հոկտեմբերի 8-11-ը):

Ռ. ԱՎԱԳՅԱՆ

Բարձր ցուցանիշներ եվրոպական մրցումներից առաջ

Ծաղկաձորում ավարտվեց թեթեւ ատլետիկայի Վանաձորի բաց առաջնությունը, հայտնում են սպորտվարչության լրատվական ծառայությունից: Մրցապարեզ դուրս եկան հանրապետության բոլոր մասնագիտացված մարզադպրոցների 300-ից ավելի մարզիկներ: Այս մրցաշարը Հայաստանի «Մեծ մրցանակի» խաղարկության 6-րդ փուլն էր: Մրցաշարի մասնակից 3 մարզիկներ գրանցեցին միջազգային ֆեդերացիայի չափանիշներին համապատասխանող արդյունքներ, ինչը նրանց հնարավորություն ընձեռեց մասնակցելու միջազգային պաշտոնական մրցումների: Առավել բարձր ցուցանիշներ գրանցվեցին հեռացատկի հատվածում: Մասնավորապես, մեծահասակների մրցումներում 8 մ 10 սմ արդյունքով հաղթեց երեւանցի Շիրակ Պողոսյանը: Այս ցուցանիշը 10 սմ-ով ավելի է միջազգային չափանիշից: Երիտասարդների մրցումներում առաջինը ճանաչվեց կապանցի Մերուժան Սարգսյանը (774 սմ), իսկ 2-րդ տեղը գրավեց Վաչիկ Սահակյանը (750 սմ): Ավելացնենք, որ միջազգային ֆեդերացիայի կողմից երիտասարդների համար սահմանված ցուցանիշն է 7 մ 45 սմ:

Հունիսի 14-ից թեթեւ ատլետիկայի Հայաստանի հավաքականի անդամները ուսումնամարզական հավաք են սկսել Ծաղկաձորում, նախապատրաստվելով հունիսի 26-28-ը Դանիայում կայանալիք Եվրոպայի գավաթի խաղարկությանը եւ հուլիսի 10-14-ը Ֆինլանդիայում Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությանը:

Հրաձիգները պատրաստվում են Եվրոպայի առաջնությանը

Այս օրերին գնդակային հրաձգության Հայաստանի հավաքականի առաջատարները՝ օլիմպիական չեմպիոն Հրաչյա Պետիկյանը եւ Եփրեմ Ավագյանը Մոսկվայում ուսումնամարզական հավաք են անցկացնում: Հայ հրաձիգներին Ֆինլանդիայի Կուվալո քաղաքում կայանալիք Եվրոպայի առաջնությանն է նախապատրաստում մարզիչ Սեյրան Նիկողոսյանը:

ՄԻՋԱԴԵՊ

Սպանվեց Լարիսա Նեչաեւան

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 15-ին Վլադիմիրի մարզի Պետուշկի քաղաքի արվարձանում գտնվող ամառանոցային տնակում սպանվել է «Սպարտակ» ֆուտբոլային ակումբի գլխավոր տնօրեն Լարիսա Նեչաեւան: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, հանցագործները մտել են տուն եւ կրակ բացել, ամենից հավանականն է, Մակարով ատրճանակով: Ստացած վերքերից մահացել են Նեչաեւան եւ նրա հյուրը՝ ֆուտբոլային ակումբի մի աշխատակցուհի: Տանը գտնվող տղամարդը ծանր վիրավորվել է. նրան տեղափոխել են հիվանդանոց: Վերջինիս անունը, հետաքննության շահերից ելնելով, չի հրապարակվում:

Մոսկվայի մարզի ներքին գործերի գլխավոր վարչությունում Լ. Նեչաեւայի սպանության շարժառիթները կապում են նրա առեւտրական գործունեության հետ:

Հունիսի 13-ին Բիրմինհեմում, Միչիգան, Ստենլիի գավաթակիրներ «Դետրոյթ ռեդ ուինգզի» հոկեյիստներ Վյաչեսլավ Ֆետիսովը եւ Վլադիմիր Կոնստանտինովը (նկարում), վերջինիս լիմուզինով դուրս եկան ճանապարհից եւ բախվեցին ծառին: Ոստիկանության եզրակացությամբ, Ֆետիսովը մեքենան վարել է հարբած վիճակում: Նա ստացել է կրծքավանդակի վնասվածքներ եւ առայժմ առողջության հետ կապված լուրջ խնդիրներ չունի ու հավանաբար մեկ շաբաթից կլքի հիվանդանոցը: Կոնստանտինովի գլխի վնասվածքը նրա կյանքին վտանգ է սպառնում: Նա առայժմ գտնվում է անգիտակից վիճակում Միչիգանի նահանգի Ռոյալ Օուկ քաղաքի հիվանդանոցում:

ՀԱՅԻՆՏՈՒՐ

«Հայինտուր» պետական ձեռնարկությունը (նախկին «Ինտուրիստ») կազմակերպում է Ձեզ համար 14-օրյա հանգիստ **Անթալիայում՝ Միջերկրական ծովի** ափին:

Ուղիղ չարտերային չվերթ Երևան-Անթալիա-Երևան:

Առաջին չվերթը **հունիսի 22-ին, հաջորդը հուլիսի 6-ին,** հետագայում՝ **14 օրը** մեկ:

Առաջարկում ենք 3,4,5 աստղանի, ծովափին մոտ գտնվող, հարմարավետ հյուրանոցներ՝ օրը երկու անգամ սնունդով:

Ցանկացողները կարող են տեղավորվել **«Կախարդական կյանք»** հյուրանոցային համալիրում, ուր Ձեզ սպասում է իրոք հեքիաթային հանգիստ: Ձեր տրամադրության տակ կլինեն 5 ռեստորան, բազմաթիվ բարեր, դիսկոտեկներ, սաունա, թուրքական բաղնիք, մարզական համալիրներ, լողավազաններ:

Վճարելով ուղեգրի արժեքը, դուք կօգտվեք վերը նշված ծառայություններից անվճար և առանց սահմանափակումների՝ ուտելիք և զանազան խմիչքներ՝ վիսկի, ջին, գինի, գարեջուր և այլն:

Շտապեք ապահովել Ձեզ համար տեղեր, քանի որ դրանց քանակը սահմանափակ է:

Սպասում ենք Ձեզ.

Մեր հասցեն՝ ք.Երևան 375010

Փավստոս Բուզանդի թիվ 1

հեռ. 56-40-62, 58-22-82, 58-11-23

ADANA COMMERCIAL BANK

★ Ընդամենը 1% -ով կատարում ենք փոխանցումներ Մոսկվայից և Սանկտ-Պետերբուրգից 1 օրվա ընթացքում, իսկ աշխարհի այլ երկրներից՝ 3 օրվա ընթացքում անհատ և իրավաբանական անձանց համար:

★ Ամենաշահավետ պայմաններով տարածում ենք Master Card/ Euro Card և սպասարկում ենք Master Card/ Euro Card, Visa, Diners Club, JCB:

★ Ընդունում ենք ավանդներ հետևյալ տոկոսադրույքներով՝

ԺԱՄԿԵՏ / ՏԱՐԱԴՐԱՄ	1 ԱՄԻՍ	2 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	9 ԱՄԻՍ	12 ԱՄԻՍ
USD DEM FRF	2.5%	5.0%	9.0%	18.0%	27.0%	36.0%
AMD RUR	3.0%	6.0%	10.0%	20.0%	30.0%	40.0%

Նվազագույն գումարը չի սահմանափակվում:

★ Կատարում ենք բանկային ցանկացած գործառնություն:

Դիմեցեք ԱԴԱՆԱ ԲԱՆԿ

Երևան, Նալբանդյան 5, հեռ. 58-38-64, 58-59-80

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ԳԱ-ին կից Երևանի ֆիզիկամաթեմատիկական թիվ 12 գիշերօթիկ դպրոցը հայտարարում է ընդունելություն 1–10-րդ դասարաններում: Բացի հիմնական առարկաների խորացված ուսուցումից, 8–10-րդ դասարաններում մասնագիտական առարկաների ուսուցումը իրականացվում են բուհերից հրավիրված գիտության թեկնածու դասախոսների և հմուտ ուսուցիչների միջոցով:

Ընդունելությունը կատարվում է հարցազրույցով հետևյալ առարկաներից:

1. 2–4-րդ դաս.՝ հայոց լեզվից և մաթեմատիկայից:
2. 5–7-րդ դաս.՝ հայոց լեզվից, մաթեմատիկայից և կենսաբանությունից:
3. 8–10-րդ դաս. հայոց լեզվից, մաթեմատիկայից, ֆիզիկայից և կենսաբանությունից:

Դիմումներն ընդունվում են ս/թ հունիսի 15–30-ը և օգոստոսի 20–30-ը: Հարցազրույցը կանցկացվի նույն ժամանակաշրջանում:

Դիմողները ներկայացնում են դիմում, տեղեկանք բնակավայրից, տեղեկանք առողջության մասին, ավարտական կամ փոխադրական թերթիկ:

Ընդունված աշակերտներին կտրվի ծրի սնունդ, դասագիրք, գրենական պիտույքներ: Կարիքավորները կտեղավորվեն դպրոցում:

Robin Generators RGX3500

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

բենզինով աշխատող միաֆազ էլեկտրագեներատորներ:

☎ 529353

հաճախակ.	մաքս. հզ.	նոմ. հզ.	աշխ. ժամ	տարող.
50 Հց	3.0 կՎտ	2.5 կՎտ	7.1 ժ	13 լ
60 Հց	3.5 կՎտ	3.0 կՎտ	6.1 ժ	

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ ննջասենյակ-ավտոտնակով և երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաև մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը 10-16, 58 33 26 ժամը 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական տուն Գիտությունների ակադեմիայի շենքի ետևում (115 քառ. մետր)՝ 110 քառ. մետր տնամերձով: Լրիվին վերանորոգված է, ունի սեփական կաթսայատուն, ավտոտնակ, ապահովված է շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ:

Հեռ. 53-54-10 տուն, 52-42-36 աշխ.

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 5-րդ հարկում, 70/50 քմ, ավտոտնակով: Հրաչյա Քոչար 23 (նախկին Չեկի խանութի մոտ):

Հեռախոս՝ 22-42-68

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կփնտրեմ երեխա 10 ամսականից բարձր տարիքի:

Հեռ. 24-88-56, 22-69-30

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը բաղկացած երեք սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ. մետր ընդհանուր մակերեսով: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին: Հասցեն Զրաշաս 68 (ԳԱ հետևի մասում):

Հեռախոս 52-54-39:

«ԱԿՆ» ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆ

Հուլիսի 4-ին կազմակերպում է 4-օրյա ինքնաթիռային տուրիստական շրջագայություն

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՆ ԵՎ ԲԻԹԼԻՍ ՔԱՂԱՔՆԵՐՈՒՄ:

Դուք կայցելեք Աղթամար կղզի, Նարեկավանք և այլ պատմական վայրեր:

Տեղեկությունների համար դիմել Ղազար Փարպեցի 20, կամ զանգահարել 531500, 585184 հեռ:

ԿԵՐԱՄԻԿԱ

մասնագիտացված խանութ-սրահը

առաջարկում է

իտալական, իսպանական, թուրքական հատակի, պատերի և արտաքին երեսպատման կերամիկական սալիկների լավագույն տեսականի:

Լավագույն որակ, մատչելի գներ, մասնագիտական սպասարկում, անվճար տեղափոխում:

Հասցեն՝ Չարենցի 7, հեռ. 58-63-58, ֆաքս 55-74-34

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հատուկ դասընթացների բաժին

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԱՌԱՋԻԿԱ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐ

Անգլերենի երկրորդ փուլ

խումբ Ա — Հունիսի 23-ից մինչև հուլիսի 25-ը և կրկնողական սեպտեմբերի 8-ից մինչև սեպտեմբերի 26-ը

խումբ Բ — Սեպտեմբերի 8-ից մինչև հոկտեմբերի 31-ը երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերին, ժամը՝ 17:00-20:15

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Անգլերենի առաջին փուլ

Սեպտեմբերի 8-ից մինչև հոկտեմբերի 31-ը երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերին, ժամը՝ 17:00-20:15

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Հայերեն-անգլերեն թարգմանություն

Սեպտեմբերի 9-ից մինչև հոկտեմբերի 30-ը երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերին, ժամը՝ 17:00-20:15

Վարձը՝ 75 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Անգլերենի երրորդ փուլ

խումբ Ա — Սեպտեմբերի 29-ից մինչև նոյեմբերի 21-ը

խումբ Բ — Նոյեմբերի 3-ից մինչև դեկտեմբերի 24-ը երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերին, ժամը՝ 17:00-20:15

Վարձը՝ 95 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

Անգլերեն բժիշկների համար

Նոյեմբերի 4-ից մինչև դեկտեմբերի 23-ը երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերին, ժամը՝ 17:00-20:15

Վարձը՝ 75 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ

- Դասընթացների գրանցումը և վճարումը տեղի կունենան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում (ՀԱՀ), 19ա սենյակում:
- Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:
- Հունիսի 18-ին և սեպտեմբերի 3-ին, ժամը 10-ին, ՀԱՀ-ի մեծ դահլիճում կանցկացվի անգլերեն լեզվի ստուգում, որը դիմորդներին կօգնի դասընթացի ճիշտ ընտրություն կատարել:
- Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

Երևանի «Մխիթար Սեբաստացի» իրավաբանական ինստիտուտը հայտարարում է 1997-98 ուսումնական տարվա ընդունելություն

Լիարժեք իրավաբան, մասնավորապես զինվորական իրավաբան, նաև արդի պահանջները բավարարող լրագրող (ժուռնալիստ) դառնալ ցանկացողներին հրավիրում ենք ուսանելու կառավարության կողմից արտոնագրված «Մխիթար Սեբաստացի» իրավաբանական ինստիտուտում, հետևյալ մասնագիտությունների գծով.

Ա. Դատա-դատախազական ֆակուլտետ

Ավարտողները կարող են աշխատել իրավապահ ամեն կարգի մարմիններում, մասնավորապես զինվորական դատախազությունում և դատարաններում:

Բ. Նախաքննական փորձագիտական ֆակուլտետ

Սովորողները կարող են աշխատել ներքին գործոց մարմիններում, դատախազության, զինվորական ոստիկանության և փորձագիտական ցանկացած հիմնարկության մեջ:

Երկու ֆակուլտետներում ընդունելության քննությունները՝ հայոց լեզու (թելադրություն), հայոց պատմություն (բանավոր), օտար լեզու (բանավոր), ռուսաց լեզու (թելադրություն):

Գ. Լրագրության (ժուռնալիստիկա) ֆակուլտետ

Ավարտողները կարող են աշխատել որպես հեռուստալրագրողներ, լրագրողներ և կինոֆոտոլրագրողներ: Ընդունելության քննությունները՝ հայոց լեզու (թելադրություն), հայ գրականություն (բանավոր), օտար լեզու (բանավոր):

Ուսուցումը վճարովի է: Այն անցկացվում է նաև արտադրությունից չկտրված: Երկրորդ մասնագիտություն կարող են ստանալ բարձրագույն կրթություն ունեցողները ևս, որոնք սկսելու են երկրորդ կուրսից:

Դիմորդները ներկայացնում են դիմում, կրթության վկայական (բնագիրը), ինքնությունը հաստատող փաստաթուղթ, տեղեկանք առողջության մասին (ձև 86 ա), 4 լուսանկար (3x4 սմ չափի):

Փաստաթղթերի ձևակերպման և ընդունելության քննություններին մասնակցելու համար դիմորդը պետք է վճարի 4 հազար դրամ, որն, անկախ քննությունների արդյունքներից, չի վերադարձվում:

Հասցեն՝ Արշակունյաց 40 (Ոսկերչության տեխնիկումի շենք), «Հայրենիք» կ/թ հարևանությամբ:

Փաստաթղթերի ընդունումը ամեն օր, բացի կիրակի օրերից, ժամը 10-ից 18-ը:

ԸՆԴՈՒՆՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ – ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երևան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 599. Տպաքանակը 3000. Ստորագրված է տպագրության՝ 16. 06. 1997. Գինը 100 դրամ